Ժ. ՏԱՐԻ 2729 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 28 ՄԵՀԵԿԱՆ 4385 6 ՄԱՐՏ 1893 30 ՇԱՊԱՆ 1310 ՇԱԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան դահեկան արծաթ		150
» »	Վեցամսեայ	» »	75
» »	Եռամսեայ	» »	40
Օտար երկիրներ	Տարեկան	Ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ	»	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր.	Տարեկան Օսմ. Ոսկի		2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միօրինակ.	Ղրուշ		50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՄԱՐՏ 6/18 1893

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՆԻՒԹԵՐ

ՄԻՏՔԵՐՆԻՍ ՍԽԱԼ ՉՀԱՍԿՑՈՒԻ

«Բարեպաշտութի՞ւն թէ Ձեւապաշտութիւն» խորագրով յօդուածին մէջ յիշեր էինք անցեալ օր թէ մեր հիմակուան բարեպաշտութիւն եկեղեցւոյ ձեւական բաներն եւեթ կը դիտէ և անոնցմէ միայն յագուրդ կ'ընդունի։

Այսօր կ'ուզենք երկու խօսքով հասկցնել թէ այս պատճառաւ արդեօք մեր եկեղեցեաց նիւթական և արտաքին կազմուածքն ու յարդարմունքն այնպէ՞ս են որպէս հարկ է ըլլան։

Եթէ հոգեւոր կեանք այժմ քիչ կայ մեր մէջ, մեր եկեղեցիք, գէթ իբրեւ գեղարուեստական, հնագիտական և տոհմային առարկայք, այն վիճակին մէ՞ջ են ուր պէտք էր ըլլային։

Եթէ մեր ժողովրդեան մեծամասնութիւնն եկեղեցւոյ մէջ կարդացուած բաներն այնքան չիմանար, գոնէ եկեղեցական երաժշտութիւնը գոհացուցիչ վիճակի մէ՞ջ է, ևն. ևն.

ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԵԱՑ

Եւ նախ, մեր եկեղեցեաց նիւթական շէնքի մասին, ո՜րչափ ետ մնացած ենք Յոյներէն։ Ասոնք իրենց եկեղեցական շինութեանց մէջ իրենց հին ճարտարապետութեան աւանդութեանց հետեւելու մեծ խնամք ցուցած են։ Իսկ մե՛ք։ Մեր Պոլսոյ եկեղեցեաց շէնքերն Երիցականաց տաճարներ են, կամ Լատինի եկեղեցիներ են, ինչ որ կ'ուզէք են, բայց միթէ ունի՞ն հայկական եկեղեցեաց ոճն ու ձեւը։ Կաթողիկէն մեր եկեղեցեաց հին բնատոհմիկ ճարտարապետութիւնն է։ Ո՞ր մեծատունն, ո՞ր Վարչութիւնը, կամ ո՞ր ճարտարապետն ի Պոլիս փորձեր է երբեք այս բուն հայկական ձեւով եկեղեցի մը կանգնել։ Գո՛նէ հետաքրքրութեան համար, գո՛նէ նմոյշ մը գտնուելու համար, չէ՞ր արժեր այսպիսի շինութեան մը ձեռնարկել, քանի որ ա՜յնքան եկեղեցիներ ունինք Կ. Պոլսոյ մէջ։ Բայց ասոր համար ճաշակ պէտք էր, գեղարուեստական զգացում պէտք էր, բնատոհմիկ աւանդութիւնները պահպանելու հոգածութիւն պէտք էր, և ասոնք մեր մէջ չկան, կամ այնքան բթացած տկարացած են որ հիմա թէպէտ Պոլսեցի մը չկայ որ չգիտնայ թէ բուն հայկական եկեղեցիք ի՛նչ ձեւով են, բայց նոր ժամանակներու մէջ ո՛չ ոք երբեք միտքէն անցուցած է կաթողիկէի ձեւով եկեղեցի մը շինել ի Կ. Պոլիս։

Այս մասին, որպէս ուրիշ ամեն առիթներու մէջ, օտարամոլութիւնը մեր սեփական զգացումները փճացուցած է, այնպէս որ մեր նախնիք առաջ խորանի կարգաւորման մասին և յետոյ նոյն իսկ եկեղեցւոյ շէնքի մասին արեւմտեան լատինական դրութեան մօտեցած են, ճիշդ ինչպէս այսօր՝ երբ աղջկանց դպրոց մը բարեկարգել ուզենք՝ մեր առաջին գործ կ'ըլլայ ո՛ և իցէ օտար վարժուհի մը բերել անկէ հոն, մինչեւ անգամ Տնօրինուհւոյ պաշտօն տալով անոր, երբ մեր քթին տակ Յոյներն, որոց դըպրոցներն ո՛չ մի կերպիւ ետ կը մնան մերիններէն, ո՛չ մէկ վարժարանի տնօրէնը կամ տնօրինուհին օտարազգի կը կարգեն։ Ինչպէս Պոլսոյ մէջ մեր եկեղեցեաց ձեւը գրեթէ ոչ ինչ ունի հայկական, օր մ'ալ պիտի գայ՝ ներկայ ընթացքով՝ որ մեր վարժարանք գրեթէ ոչ ինչ ունենան տոհմային։

ԲԱՂԴԱՏՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Մեր Պոլսոյ եկեղեցիք ընդհանրապէս ամուր շէնքեր են, ադոր բնաւ կասկած չկայ, և ադով կ'ապացուցուի, եթէ ապացոյցի պէտք ըլլար, թէ իրենց ճարտարապետք ժամանակին լաւագոյն հմուտներն են եղեր։ Բայց թէեւ հազարաւոր ոսկիներ ծախք եղած են այս հաստ պատերն հիւսելու, փարա մը յատկացուած չէ գեղարուեստական երեւակայութեան յագուրդ տալու։ Այս եկեղեցիները շինողները դրական մարդիկ են եղեր, անանկ օգտային արուեստներու և ճաշակներու կարեւորութիւն չեն տուած երբեք։ Ի Բերա, իրարու շատ մօտ, երկու եկեղեցիք կան, մին մեր Ս. Երրորդութիւն, միւսն Յունաց Ս. Երրորդութիւն։ Երկուքն իրարու հետ բաղդատել շատ դիւրին է, և այս մէկ օրինակ լիովին կը պարզէ մեր միտք։ Մեր համբաւաւոր եկեղեցիներէն մին ալ Ս. Ստեփանոս է Խասգիւղի։ Դժբախտութիւնն հոն է միայն որ Ոսկեղջիւրի ճիշդ դիմացի եզերքը գրեթէ նոյն բարձրութեամբ Ջաղացք մը կայ, և եթէ անտեսանելի զանգակատան տեղ ծխնելոյզ մ'ըլլար, Ս. Ստեփանոսի վեհ սրբավայրը փոխանակ հոգւոյ հաց մատակարարելու՝ մարմնոյ հաց մատակարարող հաստատութիւն մը պիտի կարծուէր՝ յար և նման Այվան-Սէրայի շէնքին։

ԵԿԵՂԵՑԵԱՑ ԽՈՐԱՆՆԵՐԸ

Ո՛չ միայն եկեղեցւոյ արտաքին շէնքն, այլ և խորանն հայկական ձեւով բան մ'ընելու անտարբեր գտնուած ենք։ Պատին փակած խորաններ, լատինականին նման։ Յունաց խորանն՝ ըստ ընդհանուր վկայութեան մասնագիտաց՝ աւելի պահած է հին արեւելեան ոճը։ Վերջերս Ս. Կարապետի եկեղեցւոյն վերաշինութեան առթիւ միայն ուզուեցաւ տոհմային բան մ'ընել, և Սկիւտարի այս եկեղեցին բախտաւոր եղաւ կաթողիկէի ձեւով խորան մ'ունենալու։ Ասիկա մեծածախ բան մը չէր. բայց ո՛չ իսկ ի Մայր-Եկեղեցին անանկ բան մը շինուած չըլլալը կը ցուցնէ թէ եկեղեցական ճարտարապետութիւնն ո՛րքան թերի է մեր Պոլսոյ Հայոցս մէջ, և ո՛րքան քիչ հոգածու ենք այս մասին նախնեաց լաւագոյն աւանդութիւնները նորոգելու և պահպանելու։

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆ

Եթէ եկեղեցւոյ մէջ երգուած բաներու իմաստին չենք նայիր, եղանակին շատ հոգ կը տանի՞նք արդեօք։ Ի՞նչ է ուրեմն պատճառն որ ամեն դպրապետ իւր քմահաճոյքին կը հետեւի. մէկ եկեղեցւոյ երգեցողութիւնը միւսին չի յարմարիր, և դպրաց դասերն՝ իրենց վրայ հոգ չտարուելով՝ իրենք ալ հոգ չեն տանիր խղճի մտօք կատարելու իրենց պաշտօն։ Յունաց մէջ դպիրք ամսականաւոր են ամենքն ալ։ Ամեն տարի Պոլսոյ Յոյնք քանի մը հազար ոսկի կուտան դպրաց դասերուն։ Այսու հանդերձ, յոյն բարեկամներէ լսած ենք թէ իրենք բոլորովին գոհ չեն այս վիճակէ։ Չեն ուզեր որ դպրութիւնն իբրեւ հասարակ արհեստ մը դառնայ, և այնքան մեծ բեռ ըլլայ հասարակութեան վրայ։ Հայկական դպրութիւնն աւելի ողջամիտ կը գտնեն, այն է՝ Ազգին ամեն տղոց անխտիր եկեղեցական երգեցողութիւն սովրեցնել, և յօժարամիտներէն ու կարողագոյներէն կազմել կամաւոր խումբեր դպիրներու, մերթ ընդ մերթ նիւթապէս ու բարոյապէս քաջալերելով զանոնք, բայց ո՛չ իբրեւ վարձեալ մարդիկ։ Այո՛, մեր մէջ տիրող այս սկզբունք աւելի ժողովրդական է։ Բայց այս տեսակ ժողովրդական հաստատութիւնք հանրօգուտ կը հանդիսանան ցորչափ զանոնք կազմակերպող հանրային ոգին վառ մնայ։ Անտարբերութիւն մուտ գտնելուն պէս, այն բարոյական կապ բոլորովին կը խզուի, և եկեղեցական երգեցողութիւնք կը խանգարին, այնպէս որ կը հարկադրինք հեռաւոր թաղերէ այն ինչ օրն այն ինչ եկեղեցին երթալ՝ չնորհքով դըպրաց դաս մը լսելու։ Կը կարծեմ թէ՝ տղոց կուրծքը զօրացնելու, ազատ երգերը պակսեցնելու և ազգային դըպրաց դասերը կանոնաւորելու համար, կ'արժէ մեր նախակրթարանաց մէջ նոր ոյժ տալ եկեղեցական երգեցողութեանց, և ծնողք պէտք է համակերպին որ իրենց զաւակներ շաբաթը մէկ-երկու ժամ զոհեն այս գործնական ուսման և առաւօտները կանուխ եկեղեցի յաճախելու։ Պէտք է ցրել այն կարծիք թէ ձայնաւոր տղայք ուրիշ բան չեն սովրիր, և թէ կուրծքի տկարութիւն կը ստանան ի վերջոյ։

ՆՍՏԱՐԱՆՔ ԵԿԵՂԵՑԵԱՑ ՄԷՋ

Արտաքին առարկայք ո՛րչափ ևս երկրորդական համարուին, բայց այնպէս շինուած է մարդուս միտքն որ գաղափար մը, սկզբունք մը առանձին չի կրնար ըմբռնել առանց արտաքին հանգամանքներու։ Աստուծոյ պաշտամունքէն չենք կրնար անջատել Աստուծոյ տաճարին նիւթական շէնքն և անոր յարակից զանազան կազմուածքն ու զարդարանքն։ Ո՛րչափ աւելի բարձր գաղափար ունենանք կրօնային պաշտամունքի վրայ, այնքան աւելի հոգածու պիտի ըլլանք Աստուծոյ տունը լաւ չտկուած ունենալու։ Այս տեսութեամբ, մեր բարեպաշտութեան վրայ ո՛րչափ նուաստ գաղափար մը կուտան՝ ցեխոտ փոշոտ կօշիկներով աղտոտուած եկեղեցիներ, ուր մարդ երկրպագութիւն ընելու համար մաքուր տեղ մը չի գտներ, ո՛չ իսկ նստարան մը՝ երկար պաշտամունքի ժամանակ քիչ մը հանգչելու։ Ամենքս ալ կը յիշենք թէ եկեղեցականք և իրենց հետ մաս մը աշխարհականք ո՛րչափ խնդիր յարուցին երբեմն եկեղեցիներու մէջ նստարաններ դրուելուն դէմ։ Իրաւ է որ այս ալ նորութիւն մ'էր, բայց նախամեծար պիտի համարէինք որ ի վաղուց անտի մեր եկեղեցեաց մէջ մուտ գտած յունական և լատինական նորութիւնք այսչափ միայն ըլլային, ու ամենեւին դըպած չըլլային ո՛չ ծէսերու, ո՛չ ալ եկեղեցւոյ կամ խորանի նիւթական շէնքի ձեւերուն։ Պոլսեցւոց քաղաքակրթուած և տկարացած սրունքներուն կարելի է ներողամիտ ըլլալ՝ եթէ չորս-հինգ ժամ շարունակ ոտքի վրայ կենալու չեն զօրեր։ Բայց մի և նոյն ժամանակ պէտք է պահանջել Պոլսեցւոց աւելորդագոյն փափկութենէն ու կենցաղագիտութենէն որ իրենց եկեղեցիներն աւելի մաքուր, աւելի կոկիկ և ակնահաճոյ վիճակի մէջ պահելու հոգ տանին, ո՛չ միայն մարդկան այլ և Աստուծոյ հաճոյ ըլլալու համար, որ ի Ս. Գրոց գիտենք թէ նախանձախնդիր է նաեւ իւր նիւթական եկեղեցւոյն բարեկարգութեան ու վայելչութեան։ Բ. Ք.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԱՇԱՌՔԻ ԴԱՏՆ

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱՏԱՐՔ ՏԻԿԻՆ ՔՈԹԻՒԻ ՀԵՏ ԴԷՄ ԱՌ ԴԷՄ

ՀԱՐՑԱՔՆՆՈՒԹԻՒՆ Պ. ՍՈՒԱՆՈՒՐԻԻ

Նախ.—Յունուար ամսոյ առաջին օրերուն Տիկին Քոթիւի այցելութիւնն ընդունեցի՞ք։

Սուանուրի.—Կը կարծէի թէ Դիկամանն էր։ Տիկին Քոթիւ ոստիկանութեան քոմիսէր Պ. Նիքոլի միջոցաւ իմացուցած էր ինձ թէ ծառայութիւն մը կը խնդրէ ինձմէ։ Պատճառ չունէի զինք չընդունելու, և նախարարական պաշտօնատան մէջ ժամադիր եղանք։ Շատ սովորական ծառայութիւն մ'էր խնդրածը։ Մազասի բանտին մէջ իւր ամուսինը կ'ուզէր տեսնել, որ յարաբերութենէ կտրուած էր, ու կը խնդրէր միանգամայն որ ամուսինը Վերաքննիչ Ատենի պատժական ճիւղին ներկայած պահուն, ոստիկաններու հսկողութեան տակ չգտնուի։ Ըսի թէ պիտի աշխատիմ այս արտօնութիւններն իրեն համար ձեռք բերելու։ Բայց մեր խօսակցութեան օրն իսկ Պ. Քոթիւ ազատեցաւ յարաբերութեանց խզումէն, և արտօնուեցաւ տեսնել զո՛վ որ ուզէ։ Այս պարագան չգիտէի, Տիկին Քոթիւ ևս, ու թելադրած երկու բաներուն հաւանելէս ետեւ, խօսակցեցանք։ Առիթը բարեպատեհ էր ինձ համար՝ բան մ'իմանալու համար։ Լրագրի յետին բաներն այդպիսի պարագայէ մը օգուտ պիտի քաղէր, ո՛ւր մնաց ընդհանուր ապահովութեան պետ մը։ Բայց ամենայն սաստկութեամբ կը պնդեմ թէ իւր վրայ ո՛ և է ճնշում ի գործ չդրի, ո՛ և է սակարկութեան չմտայ իրեն հետ, սպառնալիքով բան կորզել չուզեցի, և ծառայութեան մը փոխարէն ոչ ինչ խնդրեցի իրմէ։ Միայն թէ հետաքրքիր, անզգոյշ եղայ անտարակոյս։ Ի՞նչ ընեմ, պաշտօնիս բնութիւնն է որ այնպէս կը բերէ։ Բայց կ'երդնում բացարձակ թէ ո՛չ սպառնալիք ըրի ո՛չ խոստում։ Ըսի առ Տիկին Քոթիւ թէ իրեն մատուցեալ ծառայութիւնն անկախ է ո՛ և է յայտնութենէ զոր ինք կրնայ ընել։

Տիկին Քոթիւ ոտք կ'ելնէ, և շիտ շիտակ Պ. Սուանուրիի աչքին մէջ նայելով, կ'ըսէ.—Կը պնդեմ իմ վկայութեանս կատարեալ ճշմարտութեան վրայ։ Դուք ինձմէ խնդրեցիք շօշափելի, իրական բան մը որ անպատուաբեր ըլլար Աջակողմեանց համար.—Համաձայնութեան պայմաններն ալ որոշեցիք.—Ամբաստանեալք պիտի արձակուէին երաշխաւորութեամբ, և յետոյ Ամբաստանիչ Ատենէն անպարտ պիտի հռչակուէին՝ ի փոխարէն իրենց լռութեան։ Այս էր սակարկութիւնը։ Կ'երդնո՛ւմ։ (Խորունկ տպաւորութիւն։)

Սուանուրի. (Անոյշ ժպիտով մը.—Տիկին, կը վախնամ որ ձեր երեւակայութիւն...։

Տիկին Քոթիւ.—Ի՞նչ ըսիք, իմ երեւակայութի՞ւնս։

Սուանուրի.— Տիկին Քոթիւի հետ խօսեցայ այնպիսի թուղթերու վրայ զորս իւր ամուսին ունեցած կրնար ըլլալ, թուղթեր որք վտանգաւոր ըլլան Աջակողմին դէմ, կամ այլոց դէմ։ Կը խօսակցէինք, և իբրեւ պարզ տեղեկութիւն հարցուցի զանոնք։ Ո՛չ մէկ նախարարի անունը տուի։ Մինչեւ իսկ ըսի. «Ընդհանուր Ապահովութեան պետը չէ որ կը խօսի ձեզ, Տիկին, այլ պարզ մարդն է։ (Անհաւատ շշուկ ունկնդրաց մէջ)։ Ծիծաղելի կ'ըլլար իրեն խոստանալ արձակում մը որ ինձմէ կախում չունէր, անպարտութեան վճիռ մը զոր արդարութեան ատեանք եւեթ կրնային տալ։ Տիկին Քոթիւ այս ամենն իւր ջիղերով լսած է. իբրեւ քաղաքավար և կենցաղգէտ մարդ մը խօսեցայ իրեն հետ, փորձելով թերեւս ինչ ինչ յայտնութիւններ ձեռք բերել, բայց առանց զին գնելու, կ'երդնո՛ւմ։

Տիկին Քոթիւ, սիրուն հեգնութեամբ մը.—Օ՜, գանգատ մը չունիմ ձեր ինձ հետ խօսելու կերպին վրայ։ Բայց ճշմարտութիւնը կ'ըսեմ։ Ես երբեք չխնդրեցի տեսնել զձեզ. ձեր գոյութիւնն անգամ անծանօթ էր ինձ, (Ծիծաղ,) և եթէ չըլլար սա Պ. Կոլիառ.

Սուանուրի.— Բայց ես չե՛մ ճանչնար այդ մարդը։ (Ունկնդիրք խնդալէն կը մարին։)

Պաշտպան.—Շատ զարմանալի է որ երրորդի մը տունէն գային կանչէին զՏիկին Քոթիւ։

Սուանուրի. (Շուարեալ դէմքով).—Բայց գիտէ՞ք որ Պ. տը Լէսէփս յարաբերութենէ զրկուած էր, և կարեւոր յայտնութիւններ ըրած էր կամ ոչ։

Տիկին Քոթիւ.—Ես ձեզ պէտք չունէի ամուսինս տեսնելու համար։ Ամեն օր կը տեսնէի հարցաքննիչի պաշտօնարանը, շնորհիւ Պ. Ֆրանքվիլի որ շատ քաղաքավարութեամբ կը վարուէր ինձ հետ։

Սուանուրի.—Ուրեմն ինչո՞ւ եկաք իմ քովս։

Տիկին Քոթիւ.—Ես ալ ատ կը հարցնեմ կոր։ Դո՛ւք կանչեցիք զիս։ Կ'ուզէիք վտանգաւոր թուղթ մը Աջակողմեան անդամի մը դէմ։ Ի հարկէ, ընդօրինակութիւն մ'ալ կը բաւէ կ'ըսէիք։

Սուանուրի.—Խօսակցութեան միջոցին ըսած կրնամ ըլլալ որ եթէ Տիկին Քոթիւի ձեռքը կարեւոր թուղթ մը կայ...([illegible]) բայց ատիկա պայման չդրի, Իբրեւ խմբագիր մը խօսեցայ։ (Հէ՜ հէ՜ «իբրեւ խմբագիր», բացագանչութիւններ խմբագրաց սեղանէն։)

Պ. Սուանուրիի տանջանքը դեռ չվերջացաւ։ Փաստաբան Պառպու կը կարդայ Պ. Քոթիւի հարցաքննութիւնը Պ. Ֆրանքվիլի կողմէ, յորում գրուած է.

Պ. Ֆրանքվիլ (առ Պ. Քոթիւ).— Տեղեկութիւն ունի՞ք Խորհրդարանի անդամոց բաշխուած գումարներուն վրայ, [illegible] Աջակողմի Երեսփոխաններուն։

Տիկին Քոթիւի պատմութիւնն, հարցաքննիչի տեղեկագրին այս հատուածին հետ քով քովի դրուելով, հետաքրքրաշարժ բան մը կ'ըլլայ արդիւնքը։

Լոզէ.—Խօսակցութեան հետեւեալ օրն առ Տիկին Քոթիւ ղրկեցիք երեք արտօնագիր՝ բանտարկելոց հետ յարաբերութեան մտնելու։ Ի՞նչ անուամբ ստորագրուած էին անոնք։

Տիկին Քոթիւ.— Ստորագրուած էին՝ «Սուանուրի»։

Սուանուրի.—Բացարձակապէս սխալ է։ Այդպիսի թուղթ մը ստորագրելու ձեռնհասութիւն չունէի։ Ոստիկանութեան նախարար Պ. Լոզէ ստորագրած էր զանոնք։

ՀԱՐՑԱՔՆՆՈՒԹԻՒՆ Պ. ՆԻՔՈԼԻ

Ներքին գործոց նախարարութեան տրամադրութեան ներքեւ գտնուող այս յատուկ քոմիսէրն ոստիկանութեան՝ շուարեալ դէմք մ'ունի։ Նախագահին հարցման կը պատասխանէ թէ Պ. Կոլիառ զինք յարաբերութեան դրաւ Տիկին Քոթիւի հետ։

—Ո՞վ է այդ Կոլիառ։

—Կ'ապահովցնեմ ձեզ թէ չեմ գիտեր։ (Ընդհանուր խնդուք։)

Պաշտպան.—Ինչո՞ւ համար Պ. Կիյյէի տունը գացիք զՏիկին Քոթիւ գտնելու։

Նիքոլ.—Տիկին Քոթիւ կ'ուզէր տեսնել զՊ. Սուանուրի և ես Տիկին Քոթիւի տան հասցէն չգիտէի։

Լոզէ.—Բանտարկելոց հետ տեսակցելու արտօնագրերն ո՞ւր տարիք տուիք Տիկին Քոթիւի։

Նիքոլ.—Իւր տունն։

Լոզէ.—Ըսել է գիտէիք անոր տան հասցէն։

Նոր ծիծաղ.—Պ. Նիքոլ [illegible]։

Լոզէ.—Պ. Նիքոլ ներկա՞յ էր Տիկին Քոթիւի խօսակցութեան Պ. Սուանուրիի հետ։

Տիկին Քոթիւ.—Ո՛չ. բայց զիս մինչեւ կառք առաջնորդելով, հարցուց թէ խնդիրը կարգադրուա՞ծ է ինչպէս ամեն ոք կը բաղձայ։—Ո՛չ, ըսի, յիշելով Պ. Սուանուրիի խօսքերը. Պ. տը Լէսէփս [illegible]։

Փաստաբան Տը Պիւի. — Երբ մէկը

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (97)

Ք. ՌԻՇՊՈՒՌ ԵՒ Ք. ԼԻՏԸՆ

ԲԱՐԻԶԻ ԴԻՒՑԱԶՆՈՒՀԻՔ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ
ՀՐԵՇՏԱԿ ԵՒ ՍԱՏԱՆԱՅ

—Տիկին, թոթովեց նոտարը, հաւատացէք... շատ կը տխրէի...

—Օ՛հ, չեմ ուզեր որ ներում խնդրէք ինէ, ընդմիջեց Սիտա ոգեւորութեամբ. ասանկ խնդիրներու մէջ ամեն բան բացէ ի բաց ըսելու է։ Մէկ խօսքով պիտի պատասխանեմ այն առաջարկութեանց զորս պաշտօն ունիք ըսել ինձ. կը հարցնէք թէ ո՞րչափ կուզեմ։

—Խօսողն ես չեմ, տիկին կոմսուհին է։

—Այո, հասկցայ։ Լաւ ուրեմն, ըսէք ձեզ ղրկողներուն թէ բան մը չեմ ուզեր։

—Կանխաւ կը ծանուցանեմ ձեզ, տիկին, թէ կատարեալ ազատութիւն ունիք գործելու։

Սիտա ուսերը թոթուեց։

—500,000 ֆրանք կ'ընդունի՞ք։

Մանկամարդ աղջիկը դառնապէս ժպտեցաւ։

—Ութ օր առաջ, ճշմարիտ ազնուական մը այդ գումարն առաջարկեց ինձ, պատասխանեց. ես մերժեցի։

—Լաւ ուրեմն, տիկին. արտօնեալ եմ մէկ միլիոն ընծայելու ձեզ։

—Ատիկա մէկ բան միայն կ'ապացուցանէ, պարոն, աւելցուց Սիտա չոր ձայնով, թէ տիկին տը Ռոսթան կոմսուհին շատ կը փափագի իմ ձեռքէս ազատիլ։ Բայց պատասխանս առէք, պարոն, յարեց, բան մը չեմ ուզեր՝ Կաստոնէն զատ։

—Բայց ցնորք մըն է ատիկա, գոչեց նոտարն ապշահար։

—Ձեր ուզածն է։

—Եթէ իրաւ այդպէս կը սիրէք Ռոսթան կոմսը, խենդութիւն է։

—Ընդունինք թէ խենդութիւն է...։ Ա՛հ, դուք չէք հասկնար ատիկա, պարոն նոտար, դո՛ւք, ծանր մարդ մը, անզգայ մարդ մը... ձեր ձեռքէն չիգար խենդի պէս սիրելը, շարունակեց Սիտա անոր վրայ թափելով իր ակնարկին բոցերը։

Կը սպաննար անոր իր գեղեցկութեամբն իբրեւ սուրով մը։

—Դուք, պարոն Միշօ, յարեց, դուք մարմարէ էք, բան մը չի խռովեր զձեզ. բան մը չի յուզեր զձեզ։

Հիմակ անոր քովն էր։ Բռնեց նոտարին ձեռքը։

—Տեսէք, շարայարեց հեգնօրէն, այնքան մարմարէ էք որ ձեռուընիդ սառեր է։

Արդարեւ, կարծես վարպետ Միշոյի արիւնը սառած էր երակներուն մէջ։ Անշարժ կը մնար։ Աչուըները վայրահակ, ճակատը ծռած, հազիւ շունչ առնելով։ Պաղ քրտինքի խոշոր կաթիլներ կը թրջէին իր քունքերը։

Սիտա անոր երեսը նայեցաւ կարեկցաբար, գրեթէ արհամարհանքով։

—Առաջինի պարոն Միշօ, յարեց հեգնօրէն, կարծեմ հիւանդ էք, կրնաք մեկնիլ... տարէք իմ պատասխանս տիկին կոմսուհիին և ա՛լ մի՛ գաք հոս։

—Ինչո՞ւ չէք ուզեր որ նորէն գամ, հարցուց նոտարն անմտօրէն։

—Ինչո՞ւ։ Վասնզի ձեր խոլոր մոլոր աչուըները կը յայտնեն ինձ ինչ որ դուք պահած կը կարծէք ձեր սրտին խորը... վասնզի ինչ բարի և պարկեշտ բաներ որ կան ձեր վրայ, կը կորսուին հոս...

Նոտարն զգաց որ սարսուռ մը անցաւ բոլոր անդամներէն։

Սիտա զանգակին հնչեց, Սպասեակն երեւցաւ։

—Առաջնորդեցէք պարոնին, ըսաւ։

Եւ խոնարհութիւն մը ընելով հեռացաւ, թողլով Պ. Միշօն ջախջախուած։

Փողոցին մէջ, բաց օդին, նոտարն յաջողեցաւ իր զգայութիւնը վերստանալու։

—Տարօրինա՛կ աղջիկ, մտածեց նորէն սարսռալով. աչուըներուս մէջ կարդաց, սիրտիս խորը տեսաւ... օ՛հ, այո, իրաւունք ունի. ա՛լ իր հետը գտնուելու չեմ, ա՛լ տեսնելու չեմ զինքը... բայց ի՞նչ կայ ուրեմն այդ հոգւոյն խորը։ Կը սիրէ՞ Կաստոնը... կուզէ հետն ամուսնանա՞լ։

Մինչ Պ. Միշօ, շարունակելով իր մենախօսութիւնը, Ռոսթան ապարանին ճամբան կը բռնէր, Սիտա իր սենեակին մէջ փակուած, դառն խորհրդածութիւններու մէջ կը թաղուէր։

—Օ՛հ, օ՛հ, ստակ, ստա՛կ կ'ընծայեն ինձ, գոչեց տեսակ մը յուսահատութեամբ։ Մայրն ալ իր զաւկին չափ առատաձեռն է... մէկ միլիոն...։ Այսպէս, երկուքին համար ալ ես վաճառք մըն եմ լոկ... բան մը զոր կը գնեն։ Որդին ոսկիով գնեց իմ գեղեցկութիւնս և կը կարծէ թէ կրնայ գնել սէրս։ Մայրը կը կարծէ թէ կրնայ ոսկիով գնել այն ամեն չարիքը զոր որդին ըրաւ ինձ։ Իսկ ես, յիշելով այն ճշմարիտ բարիքը զոր անիկա օր մը ընել ուզեց ինձ, պիտի հրաժարէի վրիժառութենէս, իրեն պիտի դարձունէի զաւակը։ Լաւ ուրեմն, քանի որ չեն ճանչնար զիս, քանի որ կը նախատեն զիս, քանի որ հետս կը վարուին իբրեւ ամենէն ողորմելի արարածի մը հետ, չպիտի թողում վրիժառութիւնս, ամեն ատենէ աւելի կատաղութեամբ յառաջ պիտի տանիմ զայն։ Իմ և տիկին կոմսուհիին միջեւ կռիւն սկսաւ, որ սոսկալի պիտի ըլլայ...։ Դուք հարստութիւն ունիք, տիկին կոմսուհի. ես գեղեցկութիւնս ունիմ... իմ զէնքս աւելի ահարկու է քան ձերինը...։ Ձեր որդին ինձ կը պատկանի, իմ ձեռքէս չպիտի խլէք զայն։ Ո՛չ, ո՛չ, ա՛լ չկրնար խուսափիլ ինէ, շա՛տ ուշ է։

Ականջ դնելով այս յոռի մտածմունքներուն, կը ջանար ինքզինքը խաբել իր բուն զգացումներու մասին։ Ճշմարիտը սա է որ նոտարին առաջարկութիւնները վիրաւորած էին իր սիրտն, և սաստիկ կը տառապէր։

Իր պատիժը կը սկսէր։

ԻԱ.
ՌՈՍԹԱՆՆԵՐՈՒՆ ՄԵԾ ԺՈՒՄԱՐՈՒՄԸ

Սիտային բաժնուելէն ետքը, Ռոսթան կոմսը կառքը նստաւ և հրամայեց կառապանին որ Ռոսթան ապարանքը տանի զինք, ուր կուզէր ճերմակեղէն և հագուստ փոխել և գրպանը դնել քանի մը բուռ ոսկի, գիշերը ճերմակ երես ելնելու համար Թըղթախաղէն։

Պառնեի դերակոմսին և տ'Օրքսի մասին Սիտային ըսածներուն վրայ կը մտածէր։

—Վաղը անպատճառ պիտի տեսնեմ Մարսէլն, ըսաւ ինքնին. ճշմարտութիւնը պիտի ըսէ ինձ, և եթէ իրաւ է որ կ'ամուսնանայ Ջիլպերթին հետ, պիտի համոզէ զիս իրեն նմանելու՝ Ռոսթան կոմսուհի ընելով Սիտան։

Ապարանին գաւիթը մտնելով, զարմացումով ճանչցաւ իր բարեկամին սպասաւորը։

—Պ. տը Պառնեին ապարա՞նքն է, հարցուց տ'Ալկիէռս կոմսին սպասեակին։

—Պ. կոմսը այցելած է տիկին տը Ռոսթան կոմսուհիին, պատասխանեց ծառան։

—Աւասիկ բարեբաստիկ դիպուած մը, գոչեց Կաստոն վերնագաւթակին աստիճաններէն վեր վազելով։

Իր մօրը յարկաբաժիններուն նախասենեակին մէջ, ծեր ծառայ մը յարգանօք կեցուց զինք ըսելով.

—Պ. տը Կռան-Ռիէօ մարքիզն հրաման ըրաւ որ խօսք չտրուի...

—Ա՞ս ինչ ըսել է, ընդմիջեց կոմսն յոխորտանքով. խնդրեմ, երբէ՞ն ի վեր Պ. տը Կռան-Ռիէօ մարքիզը հրամաններ կուտայ ձեզի։

—Տիկին կոմսուհիին հրամանն ալ այդպէս է, պարոն կոմս. իր դուռը գոցած է ամենուն առջեւ։

—Կը ստե՛ս, ապո՛ւշ, բացագանչեց Կաստոն, մայրս ընդունած է Պ. տը Պառնեի այցելութիւնը։

Բռնեց ծառային հագուստին յետնակողմէն և ուժգնութեամբ անդին հրեց զայն։

Տեսանք թէ ինչպէս Կաստոն երեւցաւ մեծ դահլիճին մէջ ուր հաւաքուած կը գտնուէին գլխաւոր անդամներն իր ընտանիքին և տ'Ալկիէռս կոմսը։

Գիտէր որ իր պապն ու իր հօրեղբայրը ապարանքն էին. բայց չէր գիտեր որ մայրը կանչած էր զանոնք։ Սակայն, անոնց առջեւը գտնուելով իր չյուսացած մէկ վայրկենին, ափ ի բերան եղաւ։

Սեպաստիէն աբբային տեսքը մանաւանդ, որուն խստութիւնն և խստակրօն սկզբունքները ծանօթ էին իրեն, գժնդակ տպաւորութիւն մը առաջ բերաւ իր վրայ։

Հինգ անձերն ոտքի կեցած էին և տեսակ մը աղեղ կը ձեւացնէին որուն մէջտեղը կը գրաւէր կոմսուհին, իսկ ծայրերը՝ Սեպաստիէն աբբան և Մարսէլ։

Կարծես դատարան մըն էր։

Եւ արդարեւ դատարան էր։

Յարգանօք եւ, պէտք է ըսել, մեքենաբար ողջունելէ ետք, Կաստոն իր չուրջն յածեց ակնարկ մը թէ՛ երկչոտ եւ թէ հարցափորձիչ։

Ամենքն ալ իր վրայ յառած էին աչուըներնին և լռութիւն կը պահէին։

(Շարունակելի)

Ներքին գործոց նախարարութենէն ունկնդրութիւն խնդրէ, սովորութի՞ւն է որ զէնք բերելու համար ոստիկանութեան քոմիսէր մը ղրկուի։

Նիքոլ. —Ո՛չ։

Տէր Պէյ. —Սովորութի՞ւն է որ երբորդի մը տունէն բերեն զէնք։

Նիքոլ (տկար ձայնիւ). — Ո՛չ։

Տէր Պէյ. —Սովորութի՞ւն է որ ոստիկանութեան քոմիսէրի մը առաջնորդութեամբ եւ ղրկուի այնպիսի ոք։

Այլ պատասխան չունի Պ. Նիքոլ։

Եւ Ատեանը կը վերնայ ընդհանուր ապշութեան մէջ։

Ատեանը վերնալէն ետք, ունկնդիրք Զէրմոֆին համակրութեան ցոյց կ՚ընեն առ Տէկէն Քոբէ։ Սաստիկ ծափահարութիւնք և Կեցցէներ։—Շատեր գլուխնին վար կ՚առնուն, և իրեն կը հետեւին ընդունեն Տօֆին հրապարակն, ուր կառք կը նստի Տէկէն Քոբէ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ մէջ օրուան մեծ դէպքն է զինուորական օրէնքին ամենէն էական յօդուածներուն մերժումը Ռայխսթակէն։ Զրուցուեցաւ նաեւ թէ Քապրիվի կոմսի դիրքը խախտեր է։ Հիմա խնդիր է թէ կառավարութիւնը պիտի լուծէ՞ Ռայխսթակը, և ուղղակի կոչում պիտի ընէ՞ ընտրող դասակարգին։ Բայց կ՚ըսուի թէ կառավարութիւնը բոլորովին յոյսը կտրած չէ գոնէ չափաւորեալ ձեւով մը նոյն ծրագիրն ընդունել տալու համար, և ընդդիմադիր տարերաց հետ իրաւախոհութեան զրոյց կայ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ.—Սանկ նանկ, գերմանեւռուսական դաշնագիրն ալ երական ձեւ մը կ՚առնու, ի մեծ տհաճութիւն Ֆրանսացւոց, որք Ռուսիոյ և Գերմանիոյ միջեւ ո՛չ մի կերպ համաձայնութիւն չեն ուզեր, և քաջ գիտեն թէ տնտեսական համաձայնութիւն մը կրնայ յապագային դիւրացնել քաղաքական համաձայնութիւն մը։ Փեթերսպուրկի և Պերլինի միջեւ բանակցութիւնք փութով պիտի թեամբ յառաջ կը տարուին, և Զատկի արձակուրդէն ետքը, գերման կառավարութիւնը Ռայխսթակի պիտի մատուցանէ երկուց կառավարութեանց միջեւ որոշեալ պայմաններն՝ իրարու ապրանքները թեթեւ մաքսով ընդունելու մասին, և ընդհանուր կարծիքն է թէ կառավարական ծրագիրը Ռայխսթակի մէջ ծանր դժուարութեան պիտի բախի, թէպէտ երկրագործ-կալուածատէր դասը շատ բան կ՚ըսէ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Կարնոյ առաջնորդարանին կողմէ ի Պատրիարքարան ուղղեալ գրութիւն մը՝ նկարագրելով սովին պատճառած աղէտները, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և Ազգ. Կեդր. Վարչութեան ուշադրութիւնը և հոգածութիւնը կը հայցէ։

Ազգ. Պատրիարքարանը շրջաբերական մը ուղղելով մայրաքաղաքիս թաղական խորհրդոց՝ յանձնարարած է որ յառաջիկայ կիրակիէն սկսելով մինչեւ Զատիկ, Ազգ. Հիւանդանոցին համար եկեղեցեաց մէջ պնակի շրջաբերութիւն կատարել տան և արդիւնքը յանձնեն Հոգաբարձութեան։

Ըստ յանձնարարութեան Պատրիարքական Գեր. Փոխանորդ Հօր, Ղալաթիոյ քարոզիչ-Արժ. Վահան Ծ. վարդապետ Ցակոբեան վաղը առաւօտ պիտի քարոզէ Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյն մէջ։

Տարազ շաբաթաթերթի փետրվար 21 ի թուոյն մէջ կը կարդանք հետեւեալ լուրերը։

Կարա-Մուրզայի Երեւանում տուած համերգները (կօնցերտ) տեղի ունեցան կլուբի դահլիճում, առաջինը՝ ամսոյս 6ին երեկոյեան և երկրորդը՝ 7ին առաւօտեան։ Առաջին համերգի տոմսակները ոչ միայն սպառուեցին, այլ թէ երկրորդ անգամ տուած համերգը նոյն յաջողութիւնն ունեցաւ մտքի կողմից, ինչ որ առաջինը, չը նայած որ երկրորդ համերգը տեղի ունեցաւ միւս առաւօտ, որ Երեւանի համար չը տեսնուած բան էր։ Կարա-Մուրզան ածում էր դաշնամուրի վրայ, իսկ քսանի չափ երկսեռ անդամներից կազմուած խումբը երգում էր քառաձայն։

Համերգի ժամանակ առանձին երգեցին Տ. Տ. Սամէխեանց, Տէր-Բօղհաննիսեանց և Ճեմարանի մի աշակերտ։ Առանձին երգողները թէեւ մշակուած ձայներ չէին, բայց ինչ որ ցոյց տւին անհամբեր հասարակութեան առաջ, այն էլ առաջին անգամ,—այդ նրանց կողմից մեծ բան էր։ Խմբական երգերը ընդհանրապէս շատ լաւ անցան, մանաւանդ [illegible] և իրեն՝ Կարա-Մուրզայի մի երգը։ Մի քանի երգեր կրկնեցին. ժողովուրդը երկար ժամանակ չէր ուզում թողնել դահլիճը։ Երկրորդ համերգին ոչ միայն ձեռքերի վրայ բարձրացրին խմբապետին, այլ և պատուեցին թանկագին ընծայներով։

—Կիրակի, փետրվարի 14ին, Թիֆլիզի քաղաքային խորհրդի դահլիճում տեղի ունեցաւ Կովկասեան Հայոց Բարեգործական Ընկերութեան ընդհանուր ժողովը։ Հաստատուեցան 1893 թ. նախահաշիւր և 1889—1891 թ. հաշիւները։ Երկար վիճաբանութեան տեղի տուեց ընկերութեան խորհրդի առաջարկութիւնը քննիչ ուղարկելու Ախալցխայի ճիւղի գործերը քննելու. ժողովը վճռեց ոչ թէ քննիչ, այլ մի խորհրդատու ուղարկել։ 1893 թ. նախահաշւի մէջ նշանակուած է ի միջի այլոց 360 ռ. հայ ուսուցիչներին վկայական ձեռք բերելու դիւրութիւններ տալու համար։ Նիստը բացուելուց յետոյ, նախքան քննչեալ հարցերի մասին խօսելը՝ նախագահ Պ. բժ. Բ. Նաւասարդեանը առաջարկեց վեր կենալով պատուել Ընկերութեան եռանդուն անդամ հանգուցեալ Խմբագրի մը յիշատակը։ Ժողովականները բոլորն էլ վեր կացան։

—Ամսիս 14ին կայացաւ Ներսիսեան դպրոցի տարեդարձը։ Տեսչի Մեծ. պաշտօնակատար Կ. Կոստանեանի կարդացած հաշւից երեւում է որ, այս ուսումնարանական տարւայ սկզբին դպրոցի մէջ կային հին աշակերտներից 270, Նորեր ընդունուել են 118, ընդամենը 388 աշակերտ, որոնք բոլորն էլ ձրիաբար են սովորում. որդեգիրների թիւը հասնում է 25ի։ Աշակերտներից 28 հոգի 1892 թ. յունիսի 10ից մինչեւ սեպտեմբերի 10 մասնակցել է աշակերտական պտոյտքին, որ ուղեւորուել է Դիլիջան, Սեւանայ հովիտը և Նոր Բայազէտի գաւառը։ Ցաւալի է որ տեսչի պաշտօնակատարը կանգ չառաւ այն մանկավարժական եղանակների վրայ, որոնց հետեւել է պտոյտքի ղեկավար Պ. Խ. Ցարութիւնեանը։

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

Հետեւեալն հաղորդուած է մեզ ի հրատարակութիւն.

Չորեքշաբթի գիշեր, Սամաթիոյ Ցունաց սրահին մէջ վայելուչ կատարուեցաւ յօգուտ Մեսրոպեան վարժարանին տրուած Նուագահանդէսը։ Սրահն լի էր հոծ բազմութեամբ և առաջին անգամ նոյն թաղին մէջ այսպիսի հանդէս մը տեղի ունենալով՝ երեք հասարակութիւնք եւս փութացեր էին գալ և յետոյ իրենց գոհունակութիւնը յայտնել։ Երգիչք և երաժիշտք, Բերայի եւրոպացի երիտասարդք, վարժարանին Տեսչին հրաւէրքն ընդունած, փութացին իրենց օգնութիւնը մատուցանել և Քաղկեդոնի Մխիթարեան Հարք իրենց կրթանկից եղբօր վաստակոյը խրախոյս մը տալու համար ազնուութեամբ վարժարանին աշակերտաց երգեցիկ խումբն մասնակից ըրին սոյն հանդէսին, և որոց երգած խմբերգն ունկնդրաց այնչափ հաճելի էր՝ մինչեւ մէկ քանին կրկնութիւն խնդրեցին։ Բայց անակնկալ եւ հաճոյական էր այն դէպքն՝ երբ, յետ կայս. Համիտիէ քայլերգին՝ որ ունկնդրուեցաւ յոտնկայս, Քաղկեդոնի վարժարանին աշակերտներէն՝ Պ. Էտուար Թերզեան բեմին վրայ ելլալով գաղղիերէն ոտանաւոր մը ողջունեց դաշակերտս Մեսրոպեան վարժարանին՝ բացայայտելով եւս որ մի եւ նոյն դաստիարակութիւնը կ՚ըստանան, և Սամաթիա եւ Մօտա միշտ կ՚ընկերանան իրարու, և ասիական ափանց աշակերտք եկեր են իրենց դասակցաց հանդէսին մասնակցելու։

Կարգադիր Յանձնաժողովն երախտապարտ՝ վաստակաւորաց իր շնորհակալութիւնը կը մատուցանէ, ինչպէս նաեւ այն ամէն անձանց որոնք դրամական օգնութիւնը չխնայեցին աղքատիկ վարժարանին համար։

Ներքին լուրեր

ՍԷԼԱՄԼԸՔԸ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիյէ մզկիթին մէջ։ Միջօրէին, Վեհ. Սուլթանը փառաւոր կառքի մը մէջ բազմած, նոյն մզկիթը գնաց և ուրբաթու աղօթքը կատարելէ յետոյ կայս. պալատ վերադարձաւ։

Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին պարսկական դեսպանը, Սկիւտարի և Գալաթիոյ կաղի ընկերութեան տնօրէնն ու կինը, հոլանտական դեսպանատան առաջին թարգմանը, Թէնպէքիի Րէժիի ընկերութեան տնօրէնն ու կինը, շուէտական դեսպանատան առաջին թարգմանը, Պ. Քորօնիօ ու կինը, Պ. Բալիէն ու կինը, Պ. Փօսքօլօ ու կինն և ուրիշ աւելի օտարազգի զբօսաշրջիկներ։

Ներկայից ոմանք սենեկապետաց միջոցաւ արժանացան կայսերական մեծարանաց։

ԹԱՀԻՐ ՓԱՇԱ, նախորդ հրամանատար Բ. զօրաբանակին, բոլորովին ապաքինած ըլլալով, երէկ ներկայ գտնուեցաւ Սէլամլըքի արարողութեան։ Թահիր փաշա կայս. պալատ գնաց և հիւանդութեանը պահուն իրեն նկատմամբ ցոյց տրուած կայսերական հոգածութեան համար շնորհակալութիւն մատուցանելով արժանացաւ կայսերական մեծարանաց։

ՆԱՑՍ. ՇՆՈՐՀ. —Կայս. Իրատէ մը հրամայած է հինգական ոսկի բաշխել Նէճմէնէն մայրաքաղաքս վերադարձող զինուորաց իւրաքանչիւրին։

ԱԹԷՆՔԻ օսմանեան դեսպան Կամպան էֆէնտիի յանձնարարագրերը պատրաստուելով ղրկուած են։ Կամպան էֆէնտի մէկ քանի օրէն պիտի մատուցանէ զայնս Եորկիոս Թագաւորին։

ՅՈՒՆԱՑ ԱՄԵՆ. Պատրիարքն՝ իւր հետ ունենալով Նէնիտիմէսա Տիմիթրաքի էֆէնտին՝ նախընթաց օր Դատական պաշտօնատունը գնաց և տեսակցեցաւ նախարար Վսեմ. Րիզա փաշայի հետ։

ՍՕՍԻԷԹԷ ԺԷՆԷՐԱԼ ՕԹՕՄԱՆ դրամատան ընկերութիւնը, որ 1864ին հիմնուած էր, այս հինգշաբթի օր լուծուեցաւ՝ կայս. Իրատէի մը արտօնութեամբ եւ բաժնետարց ընդհ. ժողովին քուէով։ Այդ դրամատան հիմնադիրն եղած է Արիսթիտի պէյ Պալթաճի և առաջին ընդհ. տնօրէնը՝ Պ. Ա. Վլասթօ։

Այս վերջին գումարման նախագահեց Պ. Պարքեր, ի բացակայութեան Սըր Էտկար Վինսընթի և Պ. Լա Ֆիւանթի որք հիւանդ են։ Ներկայ էին 68 բաժնետարք որք կը ներկայացունէին ընդ ամենը 45,974 բաժին։ Վարչական խորհրդոյ տեղեկագրին ընթերցումէն ետքը, նախագահը ծանոյց ժողովին թէ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած էր կայս. Իրատէով արտօնել ընկերութեան լուծումն ու հաշուեյարդարութիւնը, և թէ հետեւաբար ժողովը կրնար այլ եւս վերջնական որոշում մը տալ այս մասին։ Ժողովը միաձայնութեամբ քուէարկից ընկերութեան լուծումն ու դոյքերուն դրամի վերածումը։ Ցետոյ, նախագահն առաջարկեց, յառաջիկայ ապրիլ 1ին, մէն մի բաժնեթղթի վրայ 5 ոսկի վճարել բաժնետէրերուն. այս առաջարկ եւս ընդունուեցաւ միաձայնութեամբ։ Գալով ընկերութեան լուծման և հաշուեյարդարութեան, նախագահն առաջարկեց որ դրամատան դոյքէն 100ին 1 յատկացուի ժողովոյ կողմէ ընտրելի հաշուեյարդարին (լիւքիտաթէօր)։ Ըստ առաջարկութեան փաստաբան Պ. Բէարէլլիի, հաշուեյարդար ընտրուեցաւ Պ. Լա Ֆիւանթ (Օսմ. կայս. Պանքայի տնօրէնը) որ արդէն վերջին ժամանակներս զբաղած է Սօսիէթէ Ժէնէրալ դրամատան գործերով։

ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ Պարտուց վարչական խորհուրդն, իր նախընթաց առուր նստին մէջ վերջնապէս ընդունեց աւստրօհունգարական պատուիրակին կողմէ եղած առաջարկն՝ ի մասին Րումէլիի երկաթուղւոյ պարտաւորմանց ներկայումս լինելիք կարգադրութեան։ Այս առաջարկ պիտի տեղեկագրուի ի կայս. պալատ, Վեհ. Սուլթանին վաւերացման մատուցուելու համար։

ՏՐԷԶՏԱՆ մէջ գումարելի առողջապահական համաժողովին օսմանեան պատուիրակներն՝ Պօնիավսքի փաշա, Վիլմալիս էֆէնտի, Նուրի պէյ և Հասան Թէվֆիգ պէյ Տրէզտա ժամանելով մասնակցեր են համաժողովին խորհրդակցութեանց։

ՓԱՇԱ ՊԱՂՉԷԻ մէջ կառուցեալ «[illegible]» գործարանին նկատմամբ քննութիւններ կատարելու համար Առողջապահական Վարչութեան կողմէ կարգեալ պաշտօնեայն երէկ նոյն տեղը գնաց և տեղւոյն վրայ քննութիւն մը կատարելով հաստատից թէ գործարանին շէնքը բնակութեան վայրերէն հազար երկու հարիւր մէտրի չափ հեռու կը գտնուի, հետեւաբար հոն «[illegible]» պատրաստելու համար առողջապահական տեսակէտով ո և է արգելիչ պատճառ չկայ։ Առողջապահական պաշտօնեայն ըստ այսմ տեղեկագիր մը պատրաստած է։

ՏԷՖԹԷՐԽԱՆԷԻ կողմէ տրուած կալուածագրերուն համար ցարդ երեք ղրշ. կ՚առնուէր իբրեւ թուղթի գին։ Տրուած որոշման մը համաձայն՝ այդ գին հինգ ղրուշի բարձրացած է և կալուածագրերու համար ալ մետաքսաթել (ֆիլիկրան) թուղթ պիտի գործածուի։

Նոյնպէս այդ պաշտօնատան շէնքն անբաւական ըլլալով, արդի շէնքին վրայ յարկ մը եւս պիտի աւելցուի։

ՖՐԱՆՍԱՑԻ զինուորական մը, Պ. Կիւյեօ, տեղակալ հետեւակազօրաց 22րդ գնդին, որ քանի մը օր առաջ մայրաքաղաքս այցելած էր, յառաջիկայ շաբթու պիտի մեկնի։ Պ. Կիւյեօ Կ. Պոլսէն ի Բարիզ ուղեւորութիւնը պիտի կատարէ հեծելանիւով։

ՐԷԺԻԻ ընկերութիւնը շրջաբերականով մը կը ծանուցանէ որ, եթէ ընկերութեան ընդհ. տնօրէնն ու տնօրէնը միանգամայն բացակայ գտնուին, ընդհ. վերակացու Պ. Ս. Էվրնս պիտի ստորագրէ անոնց տեղ. իսկ այս վերջնոյն ալ բացակայութեան միջոցին՝ հաշուեքննիչ Պ. Շառնօ։

ՊԷՐԼԻՆԷՆ հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ զօրավար Փոն տէր Կօլց փաշա պիտի թողու օսմ. ծառայութիւնը և բրուսիական բանակին մէջ պիտի վերահաստատուի։

ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ Թոշակի վարչութիւնը 1166 ղրուշ ամսաթոշակ յատկացուցած է Վրճռաբեկ ատենի անդամ վախճանեալ Րիզայի էֆէնտիի ընտանեաց, 468 ղրուշ՝ Մալիյէի Թղթակցութեանց դիւանի քարտուղարներէն վախճանեալ Արիֆ էֆէնտիի ընտանեաց և 450 ղրուշ՝ Քաղաքապետութեան ժողովոյ անդամ վախճանեալ Օսման պէյի ընտանեաց։

750 ղրուշի հանգստեան թոշակ յատկացուած է Էնկիւրիի վերաքննիչ ատենին նախորդ ընդհանուր դատախազ Բէքիտ պէյի։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՀԻՒՊԱՏՈՍՔ. — Հալէպի ֆրանսական հիւպատոս կարգուած է Պ. Լըքէ և Շքոտրաի Պ. Կաան։ Բ. Դուռը վաւերացուցած է ասոնց պաշտօնը։

ԵՆԻ ԳԱՊՈՒԻ ՈՃԻՐԸ.—Երէկ պատմեցինք թէ Պալըքէսէրի նախկին կառավարիչ վախճանեալ Պէհճէթ փաշայի որդի Ճէմիլ պէյ սպաննուած գտնուած էր Ենիգաբուի երկաթուղւոյ կայարանին մօտ։ Ճէմիլ պէյ նոյն գիշերն Ենի Գաբուի մէջ տեղ մը գտնուած էր մէկ քանի ընկերներով և մէջերնին ծագած կռուի մը հետեւանօք սպաննուած էր։ Ոստիկանութիւնն անմիջապէս քննութեանց ձեռնարկելով դիազննութիւն մը կատարել տուած և հաստատուած է թէ մահառիթ վէրքը սրուակի նման հատու գործիով մը յառաջ եկած է։

Ոստիկանութիւնն իմանալով նաեւ որ Սպարապետի Դրան մառանի պաշտօնեայ Միխալաքի էֆէնտի վիրաւոր պառկած է իւր տան մէջ և կասկածելով որ այդ ոճիրն եւս առնչութիւն մը ունեցած ըլլայ Ճէմիլ պէյի սպանութեան գործին հետ, Միխալաքի էֆէնտին հարցաքննութեան ենթարկած և միանգամայն բժշկական քննութիւն մը կատարել տուած է։ Բժիշկներն հաստատած են թէ Միխալաքիի վէրքը դաշոյնով բացուած է։ Ոստիկանութիւնն՝ իւր ձեռք անցուցած մէկ դաշոյնը քննելով հաստատած է թէ Ճէմիլ պէյի մահուան պատճառ եղող դաշոյնը չէ այդ։ Նոյնպէս Միխալաքի էֆէնտիի վէրքն առաջ բերող դաշոյնն ալ քննուած է, սակայն վերջնական արդիւնք մը չէ ունեցած։ Քննութիւնք շարունակուելով հասկցուած է թէ Ճէմիլ պէյի սպանման ու Միխալաքի էֆէնտիի վիրաւորման գործին մէջ ո և է առնչութիւն չկայ։

Երկու ոճիրներուն համար քննութիւնք զատ զատ առաջ կը տարուին։

Ալաէտտին, Ահմէտ և Խաչիկ, որք Ճէմիլ պէյի սպանութեան գործին համար իբրեւ կասկածելի ձերբակալուած են, հարցաքննութեան ենթարկուած են։ Ճիւճէ Հիւսէյին անուն մարդ մը եւս իբրեւ կասկածելի ձերբակալուած է։

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱՅԻ երկաթուղւոյ կայարանին մէջ մաքսային պաշտօնէից յատուկ տեղ մը կառուցուելու վրայ է։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ, Լանքազայի և շրջակայից մէջ վերջերս երկրաշարժի սաստիկ ցնցմունք զգացուեր են, սակայն ո և է վնաս չէ պատահեր։

—Ենիճէի Գարասուի գիւղախումբի գիւղերուն մէջ Թօքաստայ և Հարսանիթ [illegible] եղած է, սակայն շատ թեթեւ կերպով և հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուած են։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ շոգենաւ մը երէկ մայրաքաղաքս բերաւ 270 սնտուկ Մաւզերեան հրացաններ, որք Թնդանօթարանին յանձնուեցան։

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆ երէկ հեռաւոր վայրեր աքսորեց տասներկու դատարկաշրջիկներ։

ԲԱՐԵՒԻ ՄԸ ՀԱՄԱՐ. — Անցեալները, Ունգաբանի մէկ գինետունը երկու մարդեր կը մտնէին, Քէնան և քէլ Հիւսէյին։ Առաջինը՝ ակնարկ մը նետելէ ետք իր չորսդին Մուստաֆա անուն ծանօթ մը կը տեսնէ և բարեւ կու տայ։ Բայց մեծ զայրոյթով կը տեսնէ թէ իւր բարեւին պատասխան չի տրուիր։ Քէնան, որուն արժանապատուութեան զգացումը քիչ մը աւելի դիւրագրգիռ էր, կը սկսի կռիւ հանել Մուստաֆային հետ, որ կը խոստովանի իր պակասութիւնն ու կ՚ըսէ թէ չէ տեսած բարեւ տուողը և հետեւապէս ներողութիւն կը խնդրէ։ Այս արդարացումն շատ պզտիկ կ՚երեւայ Քէնանի խոշոր աչքին. կը շարունակէ խեղճ մարդուն վրայ տեղալ անլուր նախատինքներ որք, սակայն, անբաւական երեւնալով իր նեղացած սրտին, դաշոյն մը կը հանէ և յարձակելով Մուստաֆային վրայ, կուրծքը կը մխէ զէնքը։ Հէք Մուստաֆան, առանց ձայն ձուն հանելու, դուրս կ՚ելնէ գինետունէն հետը տանելով խոշոր վէրք մը. ճամբան՝ արիւնը առատօրէն հոսելով՝ վիրաւորն յանկարծ կիյնայ գետին և կը մեռնի անմիջապէս։

Իսկ Քէնան իր ընկերոջ հետ քիչ մըն ալ օղի խմելէն ետք, ոտքի կ՚ելնէ և հոն գտնուողներուն իր դաշոյնով սպառնալէ ետք թէ չպիտի մօտենին զինքը, կառնէ կը քալէ, բայց քիչ յետոյ կը ձերբակալուի։ Նախնական հարցաքննութիւնն աւարտած ըլլալով, եղեռնագործ ատենին առջեւ պիտի ելնէ ի մօտոյ այս անխիղճ ոճրագործը։

ՊՈԼՍՈՅ պատժական ատեանը նախընթաց օր դատեց Մէհմէտ անուն թրամուէյի կառապան մը, որ Հաֆըզ Մէհմէտ անուն կոյր մուրացիկն իւր վարած կառքին տակ կոխոտելով մահուանը պատճառ եղած էր։ Կառապանը դատապարտուեցաւ մէկ շաբթուան բանտարկութեան։ Դատարանն որոշեց որ ընկերութիւնը ութ հարիւր ղրուշ վճարէ իբրեւ հատուցում։

ԹԷՆՊԷՔԻԻ Րէժիի ընկերութիւնը՝ մարտէն սկսեալ՝ եօթը ղրուշի յաւելում մը ըրած է՝ խանութպաններու տուած թէնպէքիին իւրաքանչիւր քիլոյին վրայ։

ԱՐԿԱԾ.—Երէկ Սկիւտարի Թօփ Թաշ թաղէն անցնող 60 տարեկան մարդ մը ոտքը սահելով գետին ինկաւ և անմիջապէս մեռաւ։

ԱԶԴ.—Թաղային վարժարանի մը համար կարող վարժուհի մը կը խնդրուի գոհացուցիչ ամսականաւ։ Դիմել Պոլիս, Զաքմաքճըլար, Շէրիֆ փաշա խան, վերնայարկի թիւ 13 սենեակը։ 417 2—3

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Ֆասուլեաճեան թատերախումբն այս գիշեր Մաքրիգիւղի Կօֆա թատերասրահին մէջ պիտի ներկայացունէ, հայերէն լեզուաւ, Մոլիէռի Երեւակայական հիւանդը, որուն պիտի յաջորդէ Վէրէք [illegible], ծիծաղաշարժ զաւեշտ մէկ արարուածով։ Օրիորդ Քիչէսի կողմէ երգ մը պիտի երգուի։

Վաղը գիշեր եւս, նոյն խումբը, նոյն թատրոնին մէջ պիտի ներկայացունէ, թուրքերէն լեզուաւ, Մարի Սիմօն, թատերգութիւն հինգ արարուածով։

* *

Պ. Քլօտիւսի ֆրանսական խումբն այս գիշեր պիտի ներկայացունէ ի Բերա, Վէռտի թատրոնին մէջ, ՄԱՆՈՆ Manon օբէռա-գօմիքը, երաժշտութիւն Մասընէի։ Պ. Տէրէմի։ Սոյն ներկայացման շքեղութեան համար յատուկ պատրաստութիւնք տեսնուած են։ Մանոնի դերը պիտի կատարէ Օր. Վիօլէ, Լէսքոյի դերը՝ Պ. Կառօլ, և տէ Կրիէօ ասպետին դերը՝ Պ. Քուռնապուա։

Վաղը (կիրակի) ցերեկ, գիշերայ գներով, դարձեալ ՄԱՆՈՆ։

Վաղը գիշեր, ԹՐԱՎԻԱԹԱ (TRAVIATA), մասնակցութեամբ Պ. Տէրէմիի։

* *

Թուռնիէռ Կրիէսը վաղը ցերեկ և վաղը գիշեր իր վերջին երկու ներկայացումները կուտայ ի Բերա, արտասովոր ու շահեկան փորձերու շարքով մը։

Բերայի հասարակութիւնն, որ այնքան համակիր ընդունելութիւն մը ըրաւ այդ քաջավարժ ու արի մարմնամարզիկներուն, անտարակոյս պիտի փութայ այս վերջին երկու ներկայացումներուն ալ գտնուիլ։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՄԱՀ Պ. ԺԻՒԼ ՖԷՌԻԻ

ՓԱՐԻԶ, 17 Մարտ.—Ծերակոյտի նախագահ Պ. Ժիւլ Ֆէռի մեռաւ։

—Պ. Ռիպօ այս յայտարարութիւնն ըրաւ Երեսփ. Ժողովոյ մէջ.—«Կօլուա» այսօր կը գրէ թէ (պատժական դատարանէն դատապարտեալ) Պ. Քոթիւ խնդրեր էր իրմէ չհանել անունն այն անձին որ Բանամայի չեք մ՚ընդուներ է, անունն որ քերուած էր ցուցակին մէջ, և թէ ինք խոստացեր է Պ. Քոթիւի թէ այս յանձնառութեան համար փոխարինութիւն կ՚ընէ իրեն։ Զրոյց մը կայ թէ այս ծածկուած անունն բարեկամ Տէրութեան մը դեսպանին անունն է։ Քստմնելի զրպարտութիւն մ՚է այս։ Կ՚ըսուէր նաեւ թէ այս անունն պիտի արտասանուէր Բանամայի դատավարութեան մէջ։ Փաստաբանաց կաճառին գահերէցն գիտէր, որ խօսեցաւ Պ. Քոթիւի փաստաբանին, և սա յայտարարեց թէ Պ. Քոթիւ այնպիսի գիտում մը չունի. զի ակնարկեալ անձը (Պ. տը Մորէնհայմ) բոլորովին օտար է Բանամայի գործին։ Այս [illegible], որ գաղտնի պիտի մնար, այսօր հրատարակութեան կը տրուի։ Եւ կը խեղաթիւրուի։ Այս արարք և վարմունք պախարակելի են։ Պ. Ռիպօ յայս յայտնից թէ փաստաբանաց կարգապահական խորհուրդը պէտք եղած միջոցները ձեռք պիտի առնու արուեստին պատիւը պաշտպանելու համար։ Ծափահարութեամբք ընդունուեցան այս խօսքերը։

—Փաստաբանաց Կաճառին գահերէցը նամակ գրելով առ Պ. Ռիպօ՝ բողոքից այն ամբաստանութեան դէմ թէ փաստաբանք անխորհրդապահութիւն ըրեր են։ Պ. Անտրիէօ որ քերած է յիշեալ անունն, յայտարարից թէ դեսպանական մարմնէն ո՛չ մէկուն անունը կայ ցուցակին վրայ։

—Բանամայի դատատանն մէջ, Պ. Պառպու աւարտեց իր ջատագովական ճառն ի նպաստ Պ. տը Լէսէբսի, և Պ. Տիւ Պիւի պաշտպանեց զՊ. Ֆօնթան, որոյ արձակումը պահանջեց, յայտարարելով թէ Ռէյնաքի չէքերու ցուցակը կեղծ է։

—Լօռիանէ կը ծանուցուին կասկածելի հիւանդութեան դէպքեր։ Ութ օրէ ի վեր, վեց մահ պատահած է։ Երեք չորս անձինք բռնուած են։ Բայց մեռնող չէ եղած։

ՊՈՒՔՐԷՇ. —Ռումանական դատարանն օրինաւոր ճանչեց Զաբբայի դատը վարողներուն ժառանգորդի հանգամանքն, և որոշեց որ անոնք տիրանան հանգուցելոյն Ռումանիոյ մէջ թողած դոյքին։ (այսինքն՝ մերժեց ի նպաստ Ցունաստանի եղած կտակը)։

ԼՈՆՏՐԱ.—Պ. Կլատսթօն գրեթէ աղէկցած է։ (Հիւանդութիւնն ի՞նչ է)

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 6 Մարտ

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԻՑ		
3 ամիս Լոնտրայի վրայ		110 ¹/₈
3 » Փարիզի	»	22 82¹/₂
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՈՆՍՕԼԻՏԷ		
Երէկ երեկոյ զոց. [Միաց. Դ. Սէրի]		24 04
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	24 01
Կէս օրին		24 02
Թահվիլաթը Օսմանիյէ երէկ երեկոյ		— —
» » ժամ 5ին		— —
ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ		
Փոխառ. Թիւրք	Սէրի	55 50
»	»	33 25
»	»	24 26
ԲԱԺՆԵԹՂԹՈՔ		
Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	5 15
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	7 38
Պանք տը Բօնս.	» »	4 32
Սօս. Շանժ է վալէօր.	» »	4 30
Րէժի	Օսմ. Ոսկի	16 35
Թրամուէյ	» »	598
Օսմ.Ապահովագր.Ընկ.	» »	525
Րումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	92 ¹/₂
Բաժնեթուղթ Լաւրիօնի		61

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՕՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 17 Մարտ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	96 60
» » 4 ¹/₂ %	106
Օսմանեան քոնսօլիտէ Սէրի Դ.	21 90
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	475
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	432 50
Օսմանեան Երկաթուղի	93 37
» Րէժիի բաժնեթուղթք	383 12
Պանք Օթօման	585 62
Քրէտի Լիոնէ	770
Իտալական Ռանթ 5 %	92 75
Եգիպտական միացեալ	504 68
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 165
Օսմանիյէ (Օսմանեան քոնսօլիտէ)	375
ԼՈՆՏՐԱ, 17	
Անգլ. քոնսօլիտէ	98 31
Օսմ. » Սէրի Դ.	21 68
» » » Ա.	55 50
» » » Բ.	33 25
» » » Գ.	22 25
Օսմ. փոխառութիւն 1871	99 50
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆանս Լօն)	96 50
Պանք Օթօման	13 31
Այտընի երկաթուղի	47
Գասապայի երկաթուղի	45
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիյէ)	100
» առանձ. "բրիվիլէժիէ" 1890	— —
Տօմանիալ (փոխառ. Ռօչիլտ)	104 50
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 336
ՎԻԵՆՆԱ, 17	
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	121 45
» Փարիզի »	48 15
Օսմանեան Րէժիի բաժնեթուղթք	171
» Երկաթուղի	41
ՊԵՐԼԻՆ, 17	
Օսմանեան Երկաթուղի	93 70
Օսմ. Րէժի	190
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 335
» Փարիզի	80 95

ԿՐՕՆԱԿԱՆ

Վաղուան Ճաշու Աւետարանն է Դատաւորի առակը։ Մարդ որքան որ ունի մեղաւոր բնութիւն, այլ ունի իմաստութեան շնորհն Աստուծմէ, որով ինքզինքը տեսնելով կրնայ ինքզինքը մաքրել մեղաց ապականութենէն։ Այլ մարդ միայն ինքզինքը անտեսելով միայն իր հոգւոյն փրկութեան հոգն ունենալու չէ, այլ ուրիշներուն ալ հոգալու պարտքն ունի։ Մարդ միայն ինքզինքին համար ապրելու չէ, ուրիշին օգնելու, ուրիշը մեղքէ փրկելու, ուրիշին բարի ընելու համար եւս կոչում ունի։ Պէտք չէ մոռնայ և չելլէ այս ուղղութենէն, և անձնասիրութեան կուռքը միայն պաշտել։

Անառակին առակովն՝ ըստ Աւետարանի՝ գթութիւնն է որ կ՚երեւի, Տնտեսին առակովն իմաստութիւնն է որ կը գործէ, իսկ Դատաւորի առակովն արդարութիւնն է որ կ՚երեւի։ Գթալ մէկ մէկու, իմաստութեամբ զմեզ և ուրիշները տնտեսել և արդարութեամբ մէկ մէկու հետ վարուիլ՝ ահա այս է մարդուն առաքինութեան։

Սակայն ո և է մարդ բարին երբեք ուրիշէ սպասելու չէ, այլ հաւատալու է թէ ամէն մարդ ունի միևնոյն շնորհք։ Իրմէն կամ նոյն իսկ իր մէջ փնտռելու է բարին ու հոգւոյ փրկութիւնը։ Երբ մարդ այսպէս չընէ, յանձնամբ կը նմանի այն Փարիսեցիներուն, ինչպէս Վաղուան Ճաշու Աւետարանի մէջ յիշուած է, որք Ցիսուսի թախանձագին կը հարցունէին թէ «Երբ պիտի գայ արքայութիւնն Աստուծոյ», որոց Ցիսուս կը պատասխանէր. «Արքայութիւնն Աստուծոյ ի ներքս ի ձեզ է»։ Եւ որպէս զի իւր աշակերտները չմոլորին, միայն ուրիշէն կամ մինչեւ իսկ երկինքէն սպասելով ո և է շնորհ հոգւոյ փրկութեան կամ յաջողութեան, և թէ չմոլորին աշխարհի միայն փարելով, աշխարհային վաղանցուկ հաճոյից զեխ անձնելով, ուստի Ցիսուս կը յիշատակէ թէ Աստուածային բարկութիւնն անպատճառ պիտի պատուհասէ այնպիսիներն, որք Նոյի և Ղովտի ժամանակուան մարդոց պէս կը մոռնան իրենց հոգին։

Բայց որովհետեւ անհնար է մարդուս միշտ գթած, իմաստուն և արդար ապրիլ և զերծ մնալ փորձութենէ, ուստի տէր Ցիսուս կը պատուիրէ իւրայններուն, որ ոչ թէ միայն հաւատան թէ Աստուած մը կայ, այլ հաւատալով հաւատան թէ միանգամայն այդ Աստուած վրէժխնդիր Աստուած է, այսինքն է արդար դատաւոր, որ ինչպէս բարերարել գիտէ, պատուհասել եւս գիտէ, երբ տեսնէ թէ մոլորեալ հոգիներ կը հեռանան իրմէ։ Վաղուան Ճաշու Աւետարանին առակով ոչ թէ միայն արդարութիւնն է, զոր ի գործ դնելով մարդ Աստուծոյ կը հաճոյանայ, այլ և պատուհասն որոյ կ՚ենթարկուի մարդ, եթէ միայն իր կրից հնազանդելով ուրիշներուն վնաս հասցնէ և կամ չօգնէ։

Վաղուան Ճաշու Աւետարանով ոչ թէ միայն մեզ կը հրամայուի աղօթել, աղօթել անձանձրոյթ, այլ և մեզ ցոյց կը տրուի աղօթելու կերպն ալ. Փարիսեցի մը ու Մաքսաւոր մը տաճարը կ՚երթան աղօթելու. Փարիսեցին կը գոհանայ փառք տալով Աստուծոյ, թէ գող ու շնացող չէ, անիրաւ ու զրկող չէ սա մաքսաւորին պէս, և թէ շաբաթու մէջ երկիցս պահք կը բռնէ և ողորմութիւններ ալ կ՚ուտայ. իսկ մաքսաւորը կծկած, խոնարհած, աչքերն անգամ չհամարձակիր ի վեր ամբառնալ, այլ կոծելով զկուրծքը կը մրմնջէ. «Աստուած, քաւեա զիս զմեղաւորս»։ Փարիսեցին որ արդար մտած էր, մեղաւոր դուրս կ՚ելլէ տաճարէն, իսկ միւսն որ մեղաւոր մտած էր, արդար դուրս կ՚ելլէ. ինչո՞ւ.—վասն զի Փարիսեցին պարծեցաւ ոչ թէ միայն իր արդարութեան, այլ և իր բարեպաշտութեան ու բարերարութեան վրայ, Աստուծոյ ամենագիտութիւնն արհամարհեց արտասանելով թէ ինքն այսպէս ու այնպէս է. ահա իր մեղքն։ Այլ առաւելագոյն եղաւ իւր մեղքն և կարի ծանր, երբ արհամարհեց իւր ընկերը՝ մաքսաւորն իբր մեղաւոր մը ցոյց տալով Աստուծոյ։ Ն.

ԵԴԵՍԻԱՅԵՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամսոյս 5ի գիշերը վախճանեցաւ տեղւոյս քահանայներէն Տ. Պօղոս Նաքաշեան։ Հանգուցեալին մատունք օժտուած էին արուեստագէտի ճարտարութեամբ։

Իբրեւ նկարիչ՝ իւր համբաւն եզական էր այս կողմերը, որուն կը վկայեն կեցող իւր բազմաթիւ ձեռագործք։

Տեղական տոկուն կտաւի վրայ կրօնապատկան տեսարաններով կը յօրինէր վարագոյրներ, որք մինչեւ հեռաւոր քաղաքներու եկեղեցեաց համար կը տարուէին։

Տեղւոյս եկեղեցւոյ աւագ սեղանին համար յատկապէս ընտիր վարագուրի մը պատրաստութեան ձեռնարկած էր ժամանակէ մը ի վեր, զոր հազիւ կրցաւ աւարտել, ուրիշ արհեստաւոր ձեռքերու միալով անոր ըստ պատշաճի գունաւորումը։

Այս քահանան՝ աղքատ վիճակի մէջ կը մեռնի, ետին թողլով բազմանդամ ընտանիք մը, որ ոչ միայն կարօտ կը մնայ առօրեական հացի, այլ և պարտուց բեռնակ մ'ալ կրելով իւր կռնակին։

Բնութենէն լքեալ մարդոցմէ բաղկացած արհեստաւորներու խեղճ դասակարգ մը կայ հոս, (որոյ անունը տալ կ'ամաչենք, քանի որ իւր խօսքը կ'ընենք օրինակի համար) Անոնք սովոր են անխտիր չհաշաբաժին տալ իրենց ա՛յն ընկերակցին, որ ո՛ և իցէ դժբաղդութեան մը հետեւանօք, անկարող գտնուի իւր ծառայութիւնը շարունակելու։

Մեր քահանայից դասակարգը քրիստոնէական գթութեան օրինակը այդչափ խոնարհ տեղերէ ալ ուսանելու կարօտութիւն ունի՞։

Կարելի չէ՞ արդեօք հանգուցեալ եղբայրակցի մը ծխական ժառանգութեան բաժանման օրը, խղճմտութիւն լինի որոշելու, անոր իրաւանց բաժինը՝ եթէ ոչ տարի մը, գէթ 6 ամիս սգաւոր ընտանեացը զրկելու, որպէս զի մէկ աւուր մէջ իրենց պետին հետ՝ ապրելու ամէն միջոց յանկարծ կորսնցնելու դառնութեան չենթարկուելով, ժամանակ ունենան քիչ շատ իրենց բարոյական վիշտը մոռնալու։

Եթէ՝ ինչպէս կը հաւատանք՝ քահանայ հարք ալ համոզուած են որ մահը հասարակաց է, անշուշտ գիտեն նաեւ որ այսպիսի կարենից կարգադրութեամբ մը իրենք բան մը չեն կորսնցներ. պարզապէս փոխառութիւն մ'է զոր կ'ընեն, ապա՝ իրենց ընտանեաց վճարելի։

Արդի պարագային մէջ, այսպիսի քրիստոնէավայել որոշում մը ի գործ դնելու նախաձեռնութիւնը կը սպասենք մեր քահանայ հարց գէթ մէկ քանիէն, որոց սրտին բարութեան վրայ վստահութիւն ունինք։

—Քաղաքիս մէջ բողոքականութեան հիմնադիր Մր. Նաթինկի ջերմեռանդ հետեւողներէ մին, այժմ ծերունի, որ 30-35 ամեայ ժամանակամիջոցի մէջ ժողովաբանի բեմէն շատ անգամ քարոզած եւ կարճ ժամանակէ մ'ի վեր մերթ ընդ մերթ իբրեւ հասարակ անհատ հայոց եկեղեցին երթեւեկած էր, վերջերս կրօնափոխ եղաւ։

—Գաւառական ժողովոյ անդամք՝ շաբթուս մէջ կ'ստորագրեն որոշմնագիր մը, որով մեզ պատկանող ջուրէն մաս մը Ս. Սարգսի վանքը տանելու համար 100 լիրայի փոխառութիւն մը կ'արտօնուի։ Կարծենք թէ ամառուան տաքերը չհասած՝ վազոն ջուրն իւր զովարար սիւքը պիտի սփռէ Մենաստանին շուրջն, որոյ ընկերակից այգեստանաց մին ալ պարտէզի պիտի վերածուի։

—Բարեկենդանն՝ կարծես զուարթութիւնը իւր հետ բերաւ։

2—3 ամսէ ի վեր մէգ ու մշուշով պարփակուած մեր մարախլապատ մթնոլորտը յանկարծ պատռելով՝ թոյլատրեց արեգական անբիծ ճառագայթներուն՝ պայծառանալ չոքած գաւառիս վրայ։

Այսպէս գնաց, մինչեւ որ Մեծ Պահոց առաջին օրն, երկուշաբթին, ժողովուրդը արեւափառ զբօսավայրերու մէջ իւր Բէբըկըլ-թայ սօնն ալ կատարեց։ Յաջորդ՝ երեքշաբթի առաւօտ, ամէն ոք քնաթաթախ ելնելուն՝ անակնկալ կերպիւ մթնոլորտը կը գտնէր դարձեալ մըգապատ, որ մելամաղձիկ հանդարտութեան մը մէջ արցունքի հատիկներու պէս վար կը հոսէր անձրեւի մանրիկ կայլակները։

Հողագործք խնդութեամբ կ'ողջունեն այժմ այս քնթխեցնող տարափները.—բնութեան այս արցունքովը չէ՞, որ կեանք կ'առնեն հողագործ ցանքերն։ Գ. Կ. Ո.

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԷՆ

Նուագասէրներուն աչքը լոյս։ Յառաջդիմութեան այս դարուս մէջ ուր գրականութիւն, արհեստ և գեղարուեստ խուլ եռանդոտ մրցում մը կը մղեն իրարու դէմ, իրենց աստիճանական և երբեմն ընդոստ զարգացումով, երաժշտութիւնն ալ կուգայ իր հաստատ կաւանը աւելի ամրացնել, և իր դիւթիչ կենսառատ հմայքին փոփոխութիւններովը առյցել բոլոր սրտերն զգայնոտ և գաղափարասէրաց միտքերը բոլոր։ Այս սրտերուն և միտքերուն մէջ անշուշտ չեն գտնուիր մերիններն ալ, վասնզի գեղարուեստի այս ամէն յառաջխաղացայ յօդեր ու եռուզեռ ակնածումներ բնաւ հրապոյր մը չունին մեր աչքին, բոլորովին անտարբեր կը թողուն զմեզ. հետեւապէս շատ ըղձալի անակնկալ մը եղած չըլլար եթէ ըսեմ թէ երաժշտութիւնը խուլը, լայնաբաց քայլ մը առաւ կատարելութեան ճամբուն վրայ, ֆրանսական ոստանին մէջ։

Բայց գիւտ մը, որչափ ալ օգտակարութեան զուրկ ըլլայ ոմանց համար, իր մեծ կարեւորութիւնն ունի սակաւաթիւ հետաքրքրուողներու համար։

Փետրվար 4ին, շաբաթ օրը, Փարիզի ամենէն տաղանդաւոր նուագայարդարներն, ամենէն ծանօթ նուագասէրներն ու լրագիրներուն խմբագրութիւնները կ'ընդունէին երաժշտական հանդէսի յայտագիր մը Ֆոնթէն Պեսոն երաժշտական հանրածանօթ տան կողմէ։ Յայտագիրին մէջ խոշոր տառերով գրուած էր. Բլուէնէլ Բէթալ և Բօս Թէթալ, երկու նորահնար նուագարաններ՝ փչականներու և լեզուակներու կարգէն։

Յայտագրին ընդունողները փութացին պատասխանել Պ. Ֆոնթէն Պեսոնի հրաւէրին։ Ներկայ էին երաժշտական արուեստի էն նշանաւոր դէմքերը, ինչպէս, Կունօ, Ժօնսիէռ, Բալատել, Թօմաս Տիւպուա, տ'Օռնի, Շապրիէ, Շըվալիէ տը Պուալալ, Վիտօր, Էմիլ Տիւռան ևն, ու բովանդակ մամուլին ներկայացուցիչները։

Առաջին նուագածութեան, Բլուէնէլ Բէթալ առաջ բերած ընդհանուր տպաւորութիւնը շատ կը նմանէր փողաւոր երգեհոնի մը ազդած տպաւորութեան, Բօլօրովին նոր հնչիւնով։ Բէթալը, լեզուաւոր ճշմարիտ Քոնդրըպաս մը, թանկագին գիւտ մըն է փչական նուագարաններու դասակարգին մէջ և մինչեւ հիմա զգալի էր անոր պակասը, վասն զի լարաւոր Քոնթրըպասի համարժէք հնչականաւոր փչական նուագարան մը չկար։ Բէթալը իջնելով մինչեւ ծանր ուէ, իր հնչականութեան լիութեամբն ու ձայնի գեղեցկութեամբը մեծ դեր խաղալու կոչուած է նուագարանական դարձուածքներու մէջ. անոր շնորհիւ երաժշտական նոր զուգադրութիւններ կարելի պիտի ըլլան յօրինել, որով անյուր արդիւնք յառաջ պիտի գայ և պիտի հարստանայ ամենահաստ ձայներու զօրութիւնը։ Բլուէնէլ Բէթալի մէկ գեղեցիկ յատկութիւնն ալ աս է որ զայն նուագողը քիչ քանակութեամբ շունչ պիտի սպառէ՝ զարմանալի խազեր արտադրելու համար։

Բլուէնէլ Բէթալի յաջորդեց Բօս Թէթալն, որուն ձայնն անուշ է, զօրեղ և թաւշանման և չափերու եղանակն աւելի պարզ և աւելի դիւրին քան հասարակ փողինը, որուն բոլոր ազդեցութիւններն ալ կ'արտադրէ՝ ախորժելի կերպով բարեփոխելով զայնս։

Բօս Թէթալն ունի չորս եղանակներ, ծանր ֆա Պէն մինչեւ սուր ռէ Պ։

Շնորհաւորական գիրեր ամեն կողմէ կը տեղան առ Պ. Ֆոնթէն Պեսոն, նշանաւոր պատրաստիչն երաժշտական գործիներու և հնարիչն այս երկու սրնգափողերու. գրեթէ ամեն լրագիրք գովասանքի յօդուածներ հրատարակեցին և ուրախութեան չեզտելով արձանագրեցին երաժշտական արուեստի այս յառաջադիմութիւնը։

Եթէ այս նոր գիւտ հանուր աշխարհ տարածուի այն համեմատութեամբ որով գրեթէ մէկ քանի օրուան մէջ ամբողջ Ֆրանսացի երաժշտասէրներու եռանդը գրգռեց, հաւանական է որ մենք ալ ոչ շատ հեռաւոր ապագայի մէջ արժանանանք լսելու այս նոր նուագարաններուն հաստ այլ հեշտալուր խազերն։ Ե.

ՈՒՍՈՒՑՉԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԸ

Գրասենեկիս մէջ, գրասեղանիս վրայ, ժամանակի նորութիւնը պարունակող պարբերական թերթերու առընթեր, քանի մը օրաթերթեր կան, հինցած թուականներով։

Անոնց իւրաքանչիւրը մասնաւոր պիտակով մը դրօշմուած է մանրաձոյլ գրչիս արածայր ծայրով, նշան մը՝ որ կը մատնէ, կրող թերթին մէջ, ուշադրութեան առնուելու մի՛ ո՛ և է գրութիւն կամ գաղափար։

Ակնարկեալ օրաթերթերէ մին է անցեալ փետր. 2 ի թիւ մը։

Հոն կը գտնեմ յօդուած մը արդիւնք փորձ ուղեղի և ճարտար գրչի, «Թէ ինչո՞ւ վարժապետական ժողով գումարեցաւ» վերնագրով։

Ուսուցչական ժողովոյ մէջ միայն ուսուցիչք պիտի ներկայ լինէին, սակայն, արդեօք ի՞նչպէս կեղծ չորպաճին կրցած է վրիպիլ և բաղձիլ յաթոռ ուսուցչի։

Աղէկ որ այն ժամանակ չէր ճանչցած «կեղծ չորպաճի»ն, ապա թէ ոչ մինչեւ հիմակ անհանգիստ օրեր պիտի անցունէի կասկածելով որ անիկա «մեր գաղտնիքի տոպրակը պիտի պատռէր» և այսպէս ամօթով պիտի մնայինք, ինչ ու, առա՞ղ, եղաւ այլ եւս։

Յարգելի յօդուածագիրը, տրաբանական խոհուն տեսութիւն մ'ընելէ յետոյ իբրաւամբ կը ծանրանայ վճռական հմտալից խօսքի մը վրայ։

«Եթէ վարժապետական ժողովոյ որոշումները գործադրելի էին, ինչո՞ւ չգործադրուեցան, իսկ եթէ գործադրելի չէին, ինչո՞ւ պարապ խօսքերու համար ժամանակ և ծախսեր վատնուեցան։»

Երկու տարիներու արձակուրդի ամսոց միջոցին գումարուած ուսուցչական ժողովոյ ամբողջ որոշումները գուցէ մոռցած լինիմ, բայց անոնցմէ մի քանին գէթ յիշեմ։

Ուսուցչական ժողովը յետ զանազան վիճաբանութեանց, վճռեց կեդր. վարժարանը վարժապետանոցի վերածել միաձայն հաւանութեամբ, ո՛չ, սխալեցայ, ընդդէմ երից ձեռնպահից պիտի ըսէի։

Մենք, մէկ կողմանէ սոյն որոշման անգործադրելի լինելը նախատեսելով, միւս կողմէ նոյն կրթարանի մեծայարգ Խնամակալութեան սիրոյն կոտրելէ զգուշանալու դիտումով՝ ջանացինք գաղափարակիցներ շահել և այն որոշման մի տարբեր հանգամանք տալ, բայց չյաջողեցանք դժբաղդաբար։

Յետոյ, նոյնպէս, որոշուեցաւ ընտրանօք մէկ քանի փափաքողներ ղրկել Ֆրանսա կամ Գերմանիա մանկավարժներ ունենալու բաղձանօք։ Դժբաղդաբար այս ալ կարելի չէ գործադրել, գէթ առ այժմ։

Եթէ երբէք, հրաշքով, գտնուէր բարերար մը որ վերջին տոկոսով հանգերձ գանձելու պայմանաւ, այժմ փոխ տար մանկավարժութեան հետեւողի մը անմիջական ծախուց գումարը... ինքզինքս պիտի ներկայացնէի, բայց ըսելու չէի ասիկա։

Հուսկ ուրեմն որոշում տրուեցաւ մեր նախակրթարաններն երկու մասի՝ բարձր և պարզ նախակրթարանի վերածել։ Պարզ նախակրթարաններն ունենան երեք կարգ և կառավարուին միայն ուսուցիչներով։

Կը մտածեմ որ մենք բարձր նախակրթարան շատ չունինք, մեր ունեցածներն, առ հասարակ, պարզ նախակրթարաններ են, որոնք, չգիտեմ թէ, որոշեալ երեք բնական և ուսումնական կարգերը կազմեցի՞ն թէ ոչ։ Սկիւտար Ս. Խաչի բարձր նախակրթարանին քով պարզ նախակրթարանը, գիտեմ, ընդունած է սոյն դասակարգութիւնը. Բերայի պարզ նախակրթարանաց մասին կը վկայեմ. Օրթագիւղի պարզ նախակրթարանը տակաւ կը կանոնաւորուի, ըստ այս որոշման, բայց մեր միւս նախակրթարաններն ալ արդեօք ունեցա՞ն իրենց որոշ կարգերն և արժանաւոր ուսուցիչներն, և ամենէն կարեւորն՝ ունի՞ն միակերպ ծրագիր մը։

Ուսումն. Խորհրդոյ հմտալից և արժանայարգ Ատենապետէն պիտի խնդրենք որ, գոնէ, վարժարանց բարեփոխման նկատմամբ, այնքան թախանձանօք ընդունել տուած որոշումն, իր այցելու պատուիրակաց ձեռամբ գործադրել տայ։

Մնացեալ որոշումներն արդէն էջեր էին Ուսուցչ. Ժողովոյ կողմանէ Ուսումն. Խորհուրդին առաջարկուած և հետեւաբար անոնց չգործադրուիլն ուսուցչին վարկին դէմ գործել չէ։

Ուսուցիչք, իրենց պաշտօնի բերմամբ, համբերող են, գիտեն ի հարկին զիջում ընել, զոհողութիւն ընել, սպասել, մինչեւ որ ժամանակը գայ և ունենանք վարժապետանոցն ալ, մանկավարժն ալ, բուն մանկավարժուհին ալ և այն ամեն վայելքը զոր կը հայթայթէ խոհական և լուրջ աշխատութիւնը։

Ուսուցչ. Ժողով գումարելու համար եղած ծախքեր և գործածուած ժամանակներ յունմակէս չվատնուեցան բնաւ։ Ամեն ուսուցիչ կրնայ խղճիւ խոստովանիլ թէ սոյն ժողովոյ հաստատուելէն առաջ չէր այնպէս, ինչպէս է այժմ։

Ուսուցչական ժողովոյ օգտակարութիւնը մի միայն որոշմանց գործադրութեան մէջ որոնել սխալ է ըստ իս, պէտք է գիտել նաեւ թէ մէն մի նիստէ վերջ ուսուցիչք դուրսն ալ, ո՛ւր ուրեք և լինին, կը խօսին, կ'ուսումնասիրեն կրթական գործին վերաբերեալ խնդիրներ, և ահա կ'զգան, կ'ուսանին, գործնականապէս ինչ որ պիտի ուսուցանեն մանուկին։ Ճշմարիտ ուսուցիչը վհատել չգիտեր. յոռի դաստիարակուողն է որ կը վհատի, թերահաւատն է որ կը յուսահատի։

Կ'սպասենք ճշմարիտ սիրով յուլիսին, օգոստոսին, ոչ թէ արձակուրդ, զբօսանք վայելելու բաղձանքով, այլ ուսուցչական ժողովին ներկայ լինելով քայլ մի ևս դէպ յօգտակարութիւն առնելու ճիգով։

Եթէ կայ բան մը որ ուսուցչին հոգ կը պատճառէ, այն է թէ՝ վարժուհիներ սոյն ժողովին ներկայ լինելէ չեն հետաքրքրուիր և գործը կ'ըլլայ միակողմանի։

Կիրակնօրեայ վարժարանի 30 վարժուհիներու կը յանձնարարեմ ներկայ գտնուիլ և անդամակցել նոյն ժողովին։ Նոյնը կը խնդրեմ նաեւ ուրիշ վարժուհիներէ։

Բերա ՅԱԿՈԲ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ

ԿԱՂԷՕՂԸ

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

Ա

Ըմպելիք մնա՞ց որ չարէի, սովորականներէն սկսէ մինչեւ նորելուկներ։

Ամենուն ալ սակայն գլխով միեւնոյն բացասականի նշանը, այնպէս որ քովինս լեզու ունենալուն վրայ կ'սկսէի տարակուսիլ քիչիկ քիչիկ։

—Ե՞րբը, գոչեցի համբերութենէս սպառած ճիչով մը, նա՞զ պիտի ընենք։

Պահ մը լռութիւն և վարանոտ շարժումներ, յետոյ լոկ մէկ բառ մը.

—Կաղէօղ։

Ձա՛յն որուն մէջ չիք մը արուեստակութիւն չի կրցաւ դնել։

Շարունակութիւն նախորդ լռութեան զոր կը խանգարէր կաղոտ հեղուկին կարկաջուն պոռթկումը։

Հետաքրքրուողի մը համբուն զգայնութիւններն իմ վրաս։

—Պէպօրի՞ս...

Պատասխան չի կայ։

—Երկան մ'ըներ, դուն ես, կ'խաղցեմ քեզ ճանչցայ։

Յետոյ աստիճանաբար ձայնս բարձրացնելով.

—Վա՛յ չարաճճի, ասանկ մինաւորիկ պալօներ առ կուգաս եղեր, հէ՞։

—Ըս՛ստ, մինչեւ դիմակաւորը՝ բաբակ խմիծ մը դնելով թեւիս. կտոր մը կամա՛ց։

Բ

Մէկ թաղէ էինք։

Ատորեռն օրը մէկ մը գոնէ կը տեսնայի զինքը, շուկայէ վերադարձիս, պատշգամին մէջ տեղաւորուած «աւուր պատշաճի» արդուզարդով։

Թէ որ աղուոր էր զուրցեմ, բուն աղուորները թող ծովը նետեն ինքզինքնին։ Բայց նկարի ու գէշի մէջտեղուանքը եղող իր կաղին որուն յարմար բառը «ճկան կէս-բուչ» է ժողովրդեան բերնին մէջ, համակրանքի կայծ մը ձգեր էր ներսիդիս ու իր թխորակ այտերը—մի՛շտ փոշեձափոշիի թեթեւ գծուածքներով թարմագեղ— Թօնթօշ մէկը կ'ընէին զինքը զոր չէի ուզեր փոխել կարգ մը չփացած գեղեցիկներու հետ։

Շա՜տ բանիր խօսած էինք... Նայուածքով կարգը մեր բերաններուն էր ու հիմա կը կատարէին իրենց պարտքն ըստ արժանւոյն։

Բոլոր զգայութիւններս թափ էի տուած. Մինչեւ առտու օծիքը չի թողուցի, մինակ ան ունեցայ կայծեր. ու երբ պիտի բաժնուէինք.

—Բուզում Պէպօրիս, ըսի, (ո՜րչափ կանուխ էր էլէկէն վերցած էր մէջերնուս,) շաբաթ գիշերուանին պիտի գա՞ս։

—Միացեալի՞նք։

—Այո։

—Խօսք չեմ տար, միւսին կարգին, նայիմ նորէն փախցնենք կրնա՞մ ընել։

Գ

—Ապարդի՞ւն։

Ջուրս դին սլքտկացի, թատրոնին բոլոր ծակուծուկերը, մանաւանդ պարասրահին մէջ ուր՝ ի հեճուկս զգուշիկ երթեւեկիս՝ հազարը քիչ է զոյգերու բազմութեայ, տեսակ մը սկրագրգիռ հեգնութով ներքնապէս թաթախ զոյգերու որոնց պարամոլիկ վազքը տեսնելով դիւրալպիրծ տախտակամածին վրայ՝ կը քերուէի նախանձի կծուումով մը։

Կաքաւողներէն աւելի դիտողին գլխու պտոյտ կը պատճառէ եղեր կայթառոտի այդ յախուռն եռեւեփը։ Կարծես մէն մի զուգապար «սատանայի կաքեր» որոնք խաղալիկ ամառուան խորշակին — նուագը —, կը պտուտքէին է գի մեղմատատան ճօճումներով, է գի խոլարշաւ ընթացքով, իրենց փցուն փետրափնջիկը այդ հողմայոյզքին վտանգած, որ տակաւին պիտի տարուբերէր զիրենք յուսկ յուսամ։

Վերջապէս բանեցի գողը [illegible]։

Հեռուանց յանդուգնիկ զննութիւն մը բաւ և շատ էր՝ կռահելու համար ամէն բան։ Բաց ի հագուստէն ու դիմակէն՝ ամէն ինչ փոխուած երեւցաւ աչքիս, մէջինը ինքը չէր, իմ կարծած աղջիկս չէ՛ր անիկա։

Խաւարով ծպտուն՝ փորձուեցայ քիչ մըն ալ մօտիկնալ իրենց—իրենց ըսի, որովհետեւ մինակը չէր Պէպօրիս. Ականջներս սրեցի։

Չէի սխալած։

Մի՛նոյն խաբեպատիր խօսումները, «Կը սիրէ՞ք զիս», «անկեղծօրէն» ի մի՛եւնոյն թունթակորէն ճլվուելը, և նո՛յն չինծու ժպիտները, կանացի նո՛յն արուեստակեալ ալեվուկը վարդագիւտ դիմակին տակէն որոնցմէ երկոտասանեակ մ'ալ ինծի շռայլեր էր երկու գիշեր առաջ, լուսիրով, բուրումնաւէտութեամբ և նուագածութեան ծուէններով հոգեպարար այն պահուն։

Կեղծի՛ք, ծայրէ՛ ի ծայր կեղծիք։

Դ

Կը կարծէք որ տղայաբար քէ՞ն ըրի, և կամ նոյն պահուն արտաքոյ վարմունքներո՞ւ դիմեցի, ճակատ ճակտի եկած. Չէ՛, գայրոյթի այդ բոպէին սիրի բուռն գաղափարը չէ՛ր որ կը չարչրէր իմ միտքս։

Ինչո՞ւ, կ'ըսէի իւրովի՝ ինքզինքս ուտելով, ասանկ գեհենիկ աղջկան մը սէր տածէի, ես որ ընկերութեան այդ դասակարգը արդէն սերտած էի։ Մէկ քանի փոխերուկիմ խրախճութիւններու փորձը սովլիլ, գոց ընել խել մը իմաստակ պարբերութիւններ, եւ, ուսումնասիրել սեթեւեթի դիւրեղծ կարգուսարքը. աւելու չե՞ն միթէ անոնց նկարագիրը—աղջի՛կ ըլլան թէ մանչ, — բարեմասնութիւնները զոր չեն քաշուիր փոխադարձ կերպով քծելու շորիկ խեւուկ էակներու։

Ես կը ցաւէի պարզապէս, վասն զի սիրտս ճեղքեր՝ մէջը գրեր էին անիկա, և հիմակ ըղձակաթ նայուածք մը նետելով իրեն՝ ամբողջ էութեամբս հմայթայթ կ'ըլլայի իր շրջականքի ձեւակերպութեանց համար. սառնորակ ուծացում մը յանկարծ կը պաշարէր զիս իժանման ընդգրկումով։

Բէ՛հ, ջուրէն կուժը ջուրին ճամբան կը կոտրէր։

Այս սփոփումէն զատ միեւնոյն ատեն տարբեր գոհունակութիւն մը կ'զգայի. Այդ աղջիկը իր խաբուսիկ խարդաւանանքով առիթ կուտար ինծի քիչ մը աւելի փորձագէտ ըլլալու սիրոյ... տուրեւառին մէջ։

Չէ՞ մի որ սէրը պօրսայի արժէթուղթ մըն է հիմա որուն վարկը վայրէջք մ'է միայն։

Ե

Դիտէ՞ք փիլիսոփայական ի՛նչ զարմանալի այլաբանութիւն մ'էր զոր կը յղանար ու կ'որոճար միտքս, ըմպելիքով, մանաւանդ խորշումով գերագրգիռ խեղապատակիս մէջ։

Մեր սիրոյ նախագաւը կաղէօղով բացուեր էր, նորէն կաղէօղով կը գոցուէր անիկա։

Հոգւոյս կարկէր—[illegible]— մէկէն ի մէկ իր ընդունարանը փոխադրած էր տարասեռ մը յօժար խանդաղատանքը —[illegible]—։ Այս սքանչելի բաղադրութեան սքանչելի ալ սրուակը—սիրտս— ամրապէս խցուած էր ապակեայ կլոր գնդիկով մը—վստահութեամբ։

Ու հիմայ մաս մըն էր որ կը կոխուէր շիշին բերնին, փը՛սսս... յօրս ցնդեցնելով անոր ցքին՝ կազային փրփրայորդութեամբ։

Այդ մասն էր Խաբկանքը։

* * *

Ասիկա իրական պատմութիւնն է իմ ընկերոջս, որ երեկ չէ առջի օրը զուրցեց ինծի իբրեւ ճշմարիտ խրատական մը այն դասակարգին որոնք պատճառներ ունենին չատելու պարը և չի զատուելու պարահանդէսէն։ Ան ինծի պատմեց, ես քեզի կը պատմեմ, դուն ալ ուրիշներուն պէտք է պատմես, թէ որ կ'ուզես բարիք մը ընել ամեն անոնց որոնք տրամ մը անուշի համար յիսուն տրամ փայտ ([illegible]) ծամելու անխելքութիւնը կը գործեն տակաւին։ Թ. Լ.

Իսկիւտար

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

—Օհաննէս, վազէ՛ շուտ կայարան և տես թէ կառախումբը ե՞րբ կը մեկնի։

—Շատ լաւ, պարոն։

Երկու ժամ վերջը.

—Որչա՞փ ուշ մնացիր, ի՞նչ ըրիր այսքան ատեն։

—Օհ, պարոն, ստիպուած էի երկար ատեն կայարանին մէջ սպասել. ուրիշին հաւատարմութիւն չընելուս, ուզեցի անձամբ տեսնել կառախմբին մեկնիլը։

* * *

Փիլիսոփայ մը ընկերութեան մը մէջ կ'ըսէր թէ՝ ապրիլը և մեռնիլը միեւնոյն բանն են. այս վճռը իւր բարեկամներէ միոյն կարծեաց հակառակ գալով, ըսաւ.

—Ուրեմն ինչո՞ւ համար չէք մեռնիր։

—Ի՞նչ հարկ։ Քանի որ ապրիլը և մեռնիլը միեւնոյն բանն է, ինչո՞ւ մեռնիմ։

* * *

Երկու քոյրերու միջեւ կեցած նմանութեան վրայ կը խօսէին.

—Այո, սաստիկ նման են, կ'ըսէր մէկը, բայց մանաւանդ անդրանիկն է որ միւսին կը նմանի։

* * *

Պարոն մը յուսահատած է իւր որդւոյն դպրոցին մէջ յաջողութիւն չգտնելէն։

—Ոհ, սիրելիս, կ'ըսէ իւր մէկ բարեկամին, կ'զգամ թէ այդ տղան անպիտաններին մէկը պիտի ըլլայ։

—Ինչո՞ւ հոգ կ'ընէք, ձեր տեղը պիտի բռնէ։

ՅՈՒՇՔ ԵՒ ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՔ

—Իմաստունը իւր բաժնը գիտէ, բայց ամեն գիտցածը չըսեր։

—Բնութիւնն այն միակ բարեկամն է որ երբէք զմեզ երեսէ չձգեր, միակ երջանկութիւնն՝ որ մեզ հաւատարիմ կը մնայ։

—Մարդս ամեն ժամանակ իւր սիրած անձերէն սիրուած չէ, բայց հազուագիւտ է որ իւր ատած անձանց ատելի չըլլայ։

—Անոնք որ կը սիրեն՝ կա՛մ բանէ մը չեն կասկածիր և կամ ամեն բանէ կը կասկածին։

—Մարդիկ ալ գինիի կը նմանին, աղէկներն որքան հիննան՝ այնքան կ'ազնուանան։

—Ծերերն՝ որք ընդհանրապէս իրենց տկարութիւններն առաքինութիւն կը համարին, երիտասարդաց գաղափարները չեն կարող ըմռնել։ Տ. Զ.

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԴԱՇՆԱԿԻ

Հիմնեալ 1889 ին

Ե. ՅԱԿՈԲԵԱՆ

Բերա, Մեծ-Փողոց, Թիւ 10, Բասաժ Խրիսթաքի

Նոյն Բասաժին մէջի մթերանոցը կը կրէ Թիւ 6

Վաճառում և գնում, փոխանակութիւն և վարձում, դաշնակայարդարում և նորոգում, գաւառաց կողմէ յանձնարարութիւնք ամենայն խնամով և փութով կը կատարուին։

Դաշնակներ, Փարիզի ամենալաւ գործարաններէն, այնպիսի գիներով որ ամեն մրցում կը ջնջէ։ Սրահի քոնսոլաւոր դաշնակներ, կրկին ջահերով, երկաթէ շրջանակով, ուղղահայեաց լարերով, փղոսկրէ ստեղնաշարով, ֆրանսական պատրաստութիւն Բլէն վաճառատան, տաս տարուան համար նորոգութեան պէտք չունենալու երաշխաւորութեամբ, 30 օսմ. ոսկւոյ, սիրուն աթոռակով մը և չորս պատուանդաններով։ (Բլէն վաճառատունը մինչեւ ցարդ քսան ոսկեայ և արծաթեայ շքադրամ և պատուոյ հինգ վկայական ընդունած է)։ Համակ ոսկեզօծ դաշնակ մը ուղղահայեաց աղեօր (հնութիւն)—Սրահի դաշնակներ՝ ոսկեզօծ և արծաթազօծ նկարներով (Բլէն)։ Երեք օքթավով դաշնակներ, նուէրի համար.—Ինքնանուագ դաշնակներ.—Բոստն՝ (այսինքն ոտքով նուագելու դաշնակներ).—Տեպէն՝ (ձեռքով նուագելու դաշնակներ։ Յիշեալ դաշնակները պարզ դաշնակաց պէս ձեռքով ևս կը նուագուին. Պար դաշնակներ բոլորովին պղնձեայ վրայ ոսկեզօծ արոյրէ ծաղիկներով.—Երգեհոնք Ամերիկեան.—Նոթա դարձնելիք կատարելագործեալ գրակալներ, (tourne-feuillets). Ինքնաշարժ գրակալներ.—Մետաքսեայ գրակալներ.—ամեն տեսակ մէկ կամ երկու երեսով փայտէ կամ երկաթէ ոսկեզօծ կամ սեւաներկ գրակալներ։ Աթոռակներ և թիկնաթոռ աթոռակներ զանազան գիներով, երաժշտութեան պարզ դրութեամբ էթիւտներ.—Պարզ և հնչական չափահարներ.—Երաժշտականներ, պատուանդաններ, նոր տեսակ դաշնակի ճրագներ, մետաքսանկար ծածկոյթներ դաշնակի վրայի և ստեղնաշարի համար. սիրուն առարկաներ դաշնակներու վրայ հաստատելու համար ևլն. ևլն. դաշնակի ամեն տեսակ պիտոյքներ և մանր նիւթեր. մեծաքանակ և փոքրաքանակ վաճառմամբ։ Յիշեալ դաշնակի վերաբերեալ գործիքներն Փարիզի ամենէն համբաւաւոր Միւլլէրի վաճառատան մէջ պատրաստուած են։

Դաշնակներ յանձնարարութեամբ, աւելի աժան գնով քան այն դաշնակներ զորս յանձնակատարք բերել կուտան։ 329

ԼԱՆՕԼԻՆ

ԲՐԷՄ ՏԸ ԹՈՒԱԼԷԹ

ԼԱՆՕԼԻՆ

ԼԱՒԱԳՈՅՆ դարման ընդդէմ այրուածոյ կեղեքուածներու։

ԳԵՐԱԶԱՆՑ մորթի պահպանման համար, մանաւանդ մանուկներու մաշկին, և գոյնի պահպանման։

ԼԱՒԱԳՈՅՆ դարման ընդդէմ մորթի հիւանդութեանց և ընդդէմ արեւէ թուխեանց։

Կը վաճառուի ամեն դեղարաններու եւ դեղօրէից ու անուշահոտութեանց մթերանոցներու մէջ։

Գործակալ եւ ներկայացուցիչ ի Կ. Պոլիս
Մ. Ս. ՖՐԵՕԼԻԽ

Կալաթա, Մերթէպանի փողոց, Գընսաճեան խան։ 398

Ա. Զ. Դ.

Արեւելեան երկաթուղւոյ օսմ. պարտաթուղթերուն բրօմէները, որք շրջաբերութեան հանուած են Օսմ. Կայս. Պանքային կողմէ (Պոլսոյ մասնաճիւղ), կը վաճառուին Պ. Ալեքսանդր Տ. Ծանէթթոյի քով, Ղալաթիա, Թիւ 12։

Կ. Պոլիս 16 մարտ 93

ԱԶԴ ԹԻՒԹԻՒՆԻ ՌԷՃԻԻՆ

Թիւթիւնի ընկերութիւնը պատիւ ունի ծանուցանել հասարակութեան թէ Ռամազանի համար պատրաստուած մասնաւոր ընտիր տեսակները պիտի վաճառուին հետեւեալ ծխավաճառներու խանութները.

Մեհմէտ Մոհսին Մահմուտ օղլու Պոլիս, Թահթա-Գալէ։
Պարսիկ Մահմուտ Իպրահիմ ի Պոլիս, Համիտիէ Թիւրպէսի թիւ 3։
Ստեփան և Ղազար Ճիզմէճեան, Պոլիս, Սուլթան Պայազիտ թիւ 13։
Եռանիի Պիլէքա, Ղալաթիա, Սանթրքճըլար, 102։
Քէչճիս Ֆէյզուլլահ աղա, ի Թօբհանէ, Պօղազքեսէն, Ղալաթիա, թիւ 7։
Իսմայիլ էֆ. Պէչիկթաշ, Վարօշ խաբէլէսի փողոց, թիւ 63։
Ալի Պէչէ և Րիզա Ռամազան, Ղալաթա-Սերայ, Բերա, թիւ 2։
Հաճի Ալի Ֆէթուլլահ, Բերա, Թաքսիմ, աղբիւրին դիմաց։
Ալի Փաշա, Գատըքէօյի նաւամատոյցը, թիւ 22։
Ալի Փաշա, Սկիւտար, Մահքէմէ փողոց։
Իսմայիլ էֆ. Ապտուլլահ Օղլու, Աքսէրայ Լալէլի ճամի, թիւ 166։
Ռէշիտ Մոլլա, Պոլիս, Պալաթ, թիւ 2։
Յովհաննէս Նշանեան, Ռումէլի Հիսար, թիւ 60։
Ծաֆէր աղա, պարսիկ, ի Քասըմ-Փաշա, թիւ 7։
Նորատնաքի Թէոտոսի, ի Հէյպէլի, Պէյլիք Նոյ։
Կրէկօրի Աթէրիտէս, Քարթալ։
Անդրեան Յակոբեան, Պէյլերպէյի։

495 1—15

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ԱԼԻՔՍԱՆ ԹԱՆՏՐՃԵԱՆ

Պատիւ ունիմ ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ ակռայի ամենէն անտանելի ցաւերը կը դարմանեմ անմիջական կերպիւ առանց ակռան քաշելու, փտութիւնը ինչ վիճակի ու դիրքի մէջ ալ ըլլայ, 3-4 անգամ դարմանելով, ջղերու փտեցնելու գործը կը վերջացնեմ եւ փտած մասը կը լեցնեմ ապակային ծաւի, մաշելու եւ թափելու ամէն վտանգէ զերծ թողլու պայմանաւ։ Լեցուելիք նիւթն է ոսկի, բլաթին եւ այլն։

Կեղծ ակռաներ ոսկւոյ կամ քաուչուքի վրայ։ Այն անձինք որք իրենց կեղծ ակռայները քանիցս շինել տուած եւ ոչ մէկ կերպիւ անոնցմէ գոհ են մնացած, կամ զայնս զսպանակի ու թելերու հոգնեցուցիչ միջոցաւ կը գործածեն, թող դիմեն ինծ որ մաշած ու անկարելի կոչուած լինտերու վրայ կը զետեղեմ կեղծ ակռայներու ամբողջ կամ անջատ շարք մը եւ այս առանց զսպանակի եւ այլ որ եւ է ուրիշ միջոցի։

Նոր գրութեամբ կը հաստատեմ ոսկւոյ նուրբ թերթերու վրայ ամբողջ ակռայներու շարքեր որով քիմքն իւր ձեւն եւ լեզուն իւր արտասանութեան կորովը ու նրբութիւնը չեն կորսնցներ, ակռայներն աղտէ, հոտէ եւ կոտրելու վտանգէ զերծ կը մնան։ Զանազան ձեւերով կը պատրաստուին ֆրանսական, անգլիական եւ ամերիկեան դրութեամբ ակռաներ։

Փտած ակռաներու ամենախորին արմատներն անմիջական կերպիւ եւ առանց ցաւ պատճառելու կը քաշուին։ Դիմել առաւօտեան 1 էն մինչեւ ժամը 12 (Ռ. Թ.), ի Բերա, մեծ փողոց Գոնզօրթիայի դէմ թիւ 2։ 287

Թիւ 19

ԿՈՋՍՈՍ Յ. ՊԷՅԼԻԿՃԵԱՆ

ԿՕՇԿԱԿԱՐ

ՆՈՒՐԸ ՕՍՄԱՆԻՅԷ ՄԶԿԻԹԻՆ ԴԻՄԱՑ

[illegible], Թիւ 19

Եւրոպական վերջին նորաձեւութեան համապատասխան եւ թարմ ու նորեկ ընտիր ֆրանսական առաջին կարգի ապրանքներէ արական եւ իգական սեռի մեծ ու փոքր կօշիկներ պատրաստուած ըլլալով, ի մրցում մեր արհեստաւոր դասուն կը վաճառեմ խիստ համեստ գիներով։ Յանձնարարութիւնք կ'ընդունիմ ամենէն նրբաճաշակ անձանց իսկ, եւ կարճ միջոցի մէջ անթերի կը կատարեմ չափաւոր գիներով։

Կան, ՙՙՆասըրըՙՙ եւ օրորոցի մէջ ՙՙծռած՚՚ ոտքեր մասնագիտութեամբ իւրք կը դարմանեմ եզական եղանակներով, նաեւ պատուաւոր յաճախորդաց կը ծանուցանեմ, զատկական վերջին շաբթուն չի թողուլ իրենց յանձնարարութիւնները ի դիւրութիւն եւ ի ծայրայեղ հոգածութիւն։ 488 2—20

ԴՐԱՍԵՆԵԱԿ

ՓՈԽԱՆՈՐԴՈՒԹԵԱՆ

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԷՖ. ՊԷՅԱՋԵԱՆ

Որ Օսմ. դատարանաց քաղաքային, պատժական եւ առեւտրական ճիւղերուն մէջ երկոտասան տարիներ անդամութեան պաշտօններ վարելէ յետոյ վերջին տարիներս փաստաբանական գործերով կ'զբաղէր, իւր գրասենեակն հաստատած է ի Պոլիս։

Կ'ստանձնէ Կ. Պոլսոյ եւ մերձակայ գաւառաց մէջ Օսմ. քաղաքային եւ առեւտրական դատարանաց, վարչային ժողովոց եւ մահքէմէի շէրիյէի առջեւ տեսնուելիք ամեն կարգի դատերու (պիտայէթ, իսթինաֆ, թէմիզ), ինչպէս նաեւ մեր Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ տեսնուելիք դատերու փոխանորդութիւն եւ դատական ամեն տեսակ գրութեանց պատրաստութիւն։

Կ'ընդունի գաւառներէ յղեալ իսթինաֆի եւ թէմիզի վերաբերեալ գործեր եւ դատական եւ Օսմ. ուրիշ ամեն Նախարարութեանց մօտ հետամտութեան կարգի (թաագիպաթ) յանձնարարութիւններ։

Մասնաւոր պայմաններով կը հայթայթէ դատական ծախսն եւ փոխանորդութեան վարձքն այն տեսակ դատերու, որք սուղ միջոցի մէջ յաջողութեամբ վերջ գտնելու ապահովութիւն ունին։ 17

Դիմել. Բիւյիւք Ապլուտ խան, Թիւ 4, Մաքրուշճուլար-Պաշի, Ստամպոլ։ 34—60

ՀՐԴԵՀԻ եւ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

322

ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ եւ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,695,969
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 2,650,872

ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4 056 9
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 1,076,800

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի փոփոխական ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար գիրենք նշանակել, նաև երբ ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի վնասուց համար մինչև ցարդ տուած վնասուց 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամական թղթերն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մեհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ Թիւ 22 և 22 ա սենեակներն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեան։

ԽԱՆ ՊԱԶԸ ՍԵՐԱՍՔԵՐԻ

Իքինճի Ֆըրգայի հիւմայուն խմալաթխանէսինտէ միւթէֆրաքիմ ապա գըրբընթըլըրին պէհէր գըթէսի 30 վէ չուգա բարչալարընըն 60 վէ չուգա քէնարընըն տախի 80 բարատան թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ 309 սէնէսի մարթընըն 13ինճի ճումա իրթէսի կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն գիրատէ թալիպ օլանլարըն էվմը մէզքիւրտէ գատար Ֆըրգայի մէզքիւր խմալաթխանէսի գոմիսեօնընա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 5 2—3

Մէքթէպը Թըպպիէյի շահանէ ափրունընտէ քեային պագալ տիւքեանը իլէ սիւտճիւլիւք վէ մանգալճըլըք վէ սուճըլըք իլէ Թիւթիւնճի վէ Ֆէս գալըպճըլըղընըն գոնթուրաթօ միւտտէթինին խիթամ պուլմասընտան խոթիճարէ թալիպ օլանլարըն 309 սէնէսի մարթընըն 6ընճը կիւնինէ գատար մէքթէպը մէզքիւր խազինէ մէմուրիւնէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 4 3—3

ԼԱՆՔԱՇԱՅՐ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ի ՄԱՆՉԷՍԴԸՐ
Հիմնեալ 1852ին

Դրամագլուխ Անգլ. Ոս.	3,000,000
91 դեկ. 31ին առանձ. տրուած գ.մ.	1,771,006
1891 դեկ. 31ին պահեստ	1,635,903
Հասոյթ 1891ին	1,851,329

Այս ընկերութիւնը ընդդէմ հրդեհի կ'ապահովէ ամէն տեսակ շէնք, կահ, ապրանք, ի Պոլիս և ի շրջակայքն, ինչպէս և նաւերնաւահանգստինմէջ։

Վնասի առեն արագ և խղճամիտ վճարում։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ գործակալութիւնն ընկերութեան, 1 և 2 հիւզէթ փաշա խան, Ղալաթիա

ՌԻՉԱՐՏ Մ. ՊՈՆՏ
Ներկայացուցիչ
257 ՊՈՆՏ, ՍԻԼԼԸՐ ԵՒ ԸՆԿ.

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տօքթօր Այէրի ջերմային հիւանդութեան, այլ իրեն՝ որ անխառն բաղադրութիւն մի է գլուխ գուտեղինաց, է դառնահամ և ազդու կազդուրիչ ամեն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճախճախուտ վայրերու ջերմոտ կլիմայիվսա ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնն և ազդեցիկ առոյգ յատկութիւնն երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդիւնքը առոյգ գիտութեամբն։ Այս ֆիզիքական խանգարումներն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր անյայտ նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդն և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և տենդեր, և արեան թունաւորումն. որոց առանձնանշանուած է. ջերմ և սարսուռ, թագուն ջերմ, պարբերական ջերմ, ընդհատեալ ջերմ, մաղձային տենդ և հրատապ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր, ուր մթնոլորտն ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճախճախուտ վայրերէ մահահոտ նիւթերով, կամ բաց աղբանոցներէ և ականներու ծակտիններէն ելած թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծեն շնչառութեամբ։

Այէրի ջերմի ու տենդից դեղը կը ջնջէ այդ թունաւոր նիւթոց հետ անոնց ազդեցութիւնները զորս կը գտնէ դրյն մարմնոյն մէջէն, որոյ դեղ է ածութիւնն առաւելապէս անվտանգ և անվնաս է և օգտին առոյգ, միայն թէ տրուած հրահանգի համեմատ գործածուի։ Կը ծախուի Մինասեան և Ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա. Կ. Պոլիս։ 350

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիոյ և Պաթումի մէջ կանոնաւոր բանող

«Ալժերի» շոգենաւը ամսոյ 10/22ին, երեկոյեան ժամ 4ին (Ք. Ե.) պիտի մեկնի Կ. Պոլսոյ նաւահանգիստէն դէպ ի Պաթում, հանդիպելով Սամսոն, Կիրասոն և Տրապիզոն։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով.

Ա. կարգ 245 Ֆրանք
Բ. » 175 »

Բեռներու և ուղեւորաց համար

Նաւուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար.

Դիմել առ գործակալսն
ԹԻՄՈԹԷ ԲԷԳՈՒԼ
477 Ռուսթէմ Սիթէ Փրանկ։

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվըրբուլի և Միջերկրականի մէջ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոփուս	4200	Սֆինքս	3000
Ֆէրոս	4000	Օսայրիս	3000
Օռոնդիս	4000	Նէֆթիս	3000
Սեսոսդրիս	3250	Ֆէբոս	3000
Թեպս	3250	Լօթիւս	800
Մաքալա	3250	Օլիմփոս	800
Մարեօթիս	3250	Իբիս	700

Դիմել առ Ճ. Վ. ՎԻԹՕԼ և Ընկ.
Ռէսթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
292 31 Ճէյմս Սդրիդ Լիվըրբուլ

ՀԱՐՍՆԵԿԱՆ ՕՃԱՌ ԿՈՖՈՒՆԻՋ

ԳԵՂԵՑԿԱՑՈՒՆՈՂ ՄԱՐՄՆՈՅ ՓՈՇԻ, ՄԻՐՏԸ
ՕՃԱՌ ԿՈՖԹԻՒԹ, ՄԻՐՏԸ ԹՈՒՐՄ։

Ընդամենն մը փորձը պիտի համոզէ ամեն Տիկին թէ որչափ գերազանց է այս ուղեշ ամեն հեղանիւթներէ և բազմթիւ փոշիներէ։ Առաջին անգամ գործածելուն ալ, որ քանի մը վայրկեանի գործ է, պիտի տեսնուի խկոյն որ երեսը, վիզը, թեւերը և ձեռուըները պիտի առնուն անոյշ փափկութիւն մը և մարմարիոնի փայլ, հանդերձ շուշանի և վարդի գունով և բուրմամբ։ Սապոնի գրգռիչ յատկութիւնները կը հանդարտեցունէ։ Ընծեռ կ'ընէ մորթի սեւութը, երեսի և ձեռքի ցանները, արեւայրուքը, և ուրիշ ամեն բռնութիւն և բծաւորութիւն։ Եւ աս ամեն բանով՝ անկարելը կ'ընէ ճանչնալ թէ արհեստով գեղեցկացուած է։

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116 Southampton Row). Նոյնպէս Բարիզ ու Նիւ Եորք։ Կրվաճառուի սափրիչներու, անոյշ իւղագործներու և անգղիացի դեղագործներու քով։

Մեծաքանակ վաճառում ի Յովհաննէս Ճիւփիւքեան եղբարց քով, Եէնի ճամի փողոց, 18, Պոլիս և Խասմանեան բաւանա, Եփրատ Ղալաթիա. փոքրաքանակ վաճառումն Թ. Յ. Ճիւփիւքեան եղբարց քով, Պոլսոյ կամուրջին գլուխը, 17, և Բերայի Մեծ Փողոցը, 158, Քամենթիաք, բրիտանական դեղարանը և Իդեաօ, Հոռովմէոս, Մեծ Փողոց Բերա, 433։

COMP. RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 8 20 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Գշ. 9 21 Ալեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 5ին յետ միջօրէի. Պիրէոսի ճամբով.
Դշ. 10 22 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դշ. 10/22 Սուրհանդակ դէպի Փոքր Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամ 11ին։
Շ. 11/23 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Ազդ.—Մարտ 9/21, երկուշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ու, Ջմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիպոլի Պէյրութ, Եաֆա, և Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւ։ 2

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Որոց շոգենաւք կը բանին Լիվըրբուլի և Սեւ-ծովու մէջ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումբրիա	7718	Գաթալոնիա	4845
Էթրուրիա	7718	Պօթնիա	4531
Սերվիա	7391	Սամարիա	3574
Աւրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բավոնիա	5587	Աթլաս	2399
Սեֆալոնիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալէբբօ	2.43	Թրինիտատ	899
Քէտար	1876	Մարոքքօ	1855
Շէրպուրկ	1614		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՕԼԻ գործակալ
Thomas C. Joly
Սիւքեալեան խան, Թիւ 401
17 Ղալաթիա

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ ի 1 Հոկտեմբեր (Ն. Տ.) 1892, մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՅ

	8	62	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46	48				
	Առաւօտ												Իրիկուն													
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կ. Պոլիս ...	6 00	6 30	7 00	7 30	8 30	9 ...	9 30	10 ...	10 30	11 ...	11 30	12 ...	1 30	2 ...	2 30	3 ...	4 ...	4 30	5 ..	5 30	6 ...	6 30	...	...	...	..
Գում-գաբու ...	6 09	6 41	7 09	7 39	8 40	9 9	9 40	10 9	10 39	11 9	11 42	12 9	1 39	2 9	2 39	3 9	4 09	4 41	5 10	5 39	6 09	6 39	...	...	...	...
Եէնի-գաբու ...	6 13	...	7 13	...	8 44	9 13	9 44	10 13	10 43	11 13	11 46	12 13	1 43	2 13	2 43	3 13	4 13	4 45	5 14	5 43	6 13	6 43	...	...	...	...
Տաւուտ փաշա ...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Սամաթիա ...	6 19	...	7 19	...	8 50	9 18	9 50	10 18	10 49	11 19	11 52	12 19	1 49	2 18	2 49	3 19	4 19	4 51	5 20	5 49	6 19	6 49	...	...	...	...
Եէտի-գուլէ ...	6 23	6 53	7 23	7 48	8 54	9 20	9 54	10 20	10 54	11 23	12 00	12 22	1 53	2 20	2 53	3 23	4 21	4 56	5 25	5 55	6 23	6 55	...	...	...	...
Մագրիգիւղ ...	6 36	7 12	7 36	8 03	9 08	...	10 8	... ...	11 8	11 34	12 19	... ...	2 04	...	3 03	3 38	4 37	5 06	5 37	6 07	6 33	7 7	...	...	...	...
Այ Ստեֆանօ ...	...	7 26	...	8 12	9 17	...	10 17	... ...	11 17	11 44	.. ...	...	2 13	...	...	3 47	4 47	...	5 46	6 17	..	7 16	...	...	...	...
Քիւչիւք Չէք. ...	...	7 36	...	...	...	...	...	...	... ...	11 53	...	...	...	...	...	...	...	...	...	6 26	...	...	...	...	...	...

ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՅ

	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	43	45	47	49	61			
	Առաւօտ										Իրիկուն														
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քիւչիւք Չէք. ...	...	...	7 15	...	...	...	... ...	...	... ...	... ...	... ...	12 45	...	...	...	...	...	...	...	...	...	7 07	...	...	...
Այ Ստեֆանօ ...	6 25	...	7 24	...	8 30	...	9 30	... ...	0 30	11 25	... ...	12 57	...	...	2 25	...	3 57	4 58	...	5 58	...	7 22	...	...	...
Մագրիգիւղ ...	6 34	7 13	7 36	8 12	8 41	...	9 41	... ...	10 40	11 40	12 40	1 10	...	...	2 34	3 11	4 06	5 09	5 38	6 08	6 38	7 44	...	...	...
Եէտի-գուլէ ...	6 50	7 24	7 47	8 24	8 53	9 25	9 53	10 25	10 52	11 55	12 52	1 24	1 52	2 25	2 50	3 22	4 21	5 23	5 52	6 22	6 52	8 07	...	...	...
Սամաթիա ...	6 56	7 28	7 51	8 28	8 57	9 28	9 57	10 28	10 56	11 58	12 56	1 28	1 56	2 28	2 56	3 26	4 26	5 27	5 56	6 26	6 56	...	...	...	...
Տաւուտ փաշա ...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Եէնի-գաբու ...	7 02	7 34	7 57	8 34	9 03	9 34	10 03	10 34	11 02	12 04	1 02	1 34	2 02	2 34	3 02	3 32	4 32	5 33	6 02	6 32	7 02	..	...	...	...
Գում-գաբու ...	7 08	7 38	8 01	8 38	9 08	9 38	10 08	10 38	11 08	12 08	1 08	1 38	2 08	2 38	3 08	3 38	4 38	5 38	6 08	6 38	7 08	8 23	...	...	...
Կ. Պոլիս ...	7 16	7 46	8 09	8 46	9 16	9 46	10 16	10 46	11 16	12 16	1 16	1 46	2 16	2 46	3 16	3 46	4 46	5 46	6 16	6 46	7 16	8 32	...	...	...

Փոքր ծրարներն անոնք կ'ընդունուին ամէն կառաժամի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մագրիգիւղ կամ աւելի հեռի կայարաններ մինչև բռնոց կառաժամերու մէջ միայն։ 1
Նոր տնօրինութիւն, Թիւ 8. 10. 14. 43, 47 և Թիւ 49 կառաժամերը միայն վայրկեան մը կանգ պիտի առնեն ի Չէքմէճէ-Պոլսէն։

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

ՍՏԵՓԱՆԱՔԻ Կ. ՊԵԶՄԱՃԵՕՂԼՈՒ ԵՒ ԸՆԿ.
Ղալաթա, Մուհրէ խան, Վոյվոտա փողոց Թիւ 2

Մեր դրամատունը կ'ընդունի առեւտրական կամ սեղանաւորական ամեն ձեռնարկ ի մայրաքաղաք եւ օտար երկիրներ, չափաւոր պայմաններով բաժնեթուղթի վրայ փոխատուութիւնք գանձմունք աստ և յօտար երկիրս, վճարում տոկոսի կտրոններու եւ պանքնոտներու, ի հրամանի տոմսեր կը յանձնէ մեծ և փոքր Ցունաստանի, Իտալիոյ եւ Թուրքիոյ վրայ։ Եւրոպական տէրութիւններէն երաշխաւորեալ վիճակահանութիւններու պարտաթուղթեր թէ կանխիկ թէ ամսական 20էն 100 ղրշ. վճարումներով եւ ամեն դիւրութիւնք յաճախորդաց վիճակահանութեանց եւ շահերու գանձման քոնթրոլին։ Ի ստորեւ նշանակեալ պարտաթուղթերէն ամեն գնող առաջին վճարումէն տէր կ'ըլլայ պարտաթուղթին պաշտօնագրով մը որուն կը մնայ պարտաթուղթին թիւը կրող նամակ մը և այդ թուականէն իրաւունք կունենայ ամեն վիճակահանութեան, և թիւն ելնելուն պէս իրաւունք ունի իր շահած գումարին ամբողջական վճարման։ Գնուած բաժնեթուղթին տոկոսները գնողին կը վերաբերին առաջին վճարումէն խել։ Աւելորդ է պարզել բոլոր առաւելութիւնն որ յառաջ կուգայ պարտաթուղթեր գնելու այս միջոցէն այն անձանց համար որք ամիսը փոքր դրամներ ունին տրամադրելի։ Եւ որք օգտակարապէս և երաշխաւորութեամբ կարող են ի կիր առնուլ իրենց փոքր խնայողութիւնները՝ յոյս ունենալով հարստութիւն շինել առանց զոհողութեան։ Միակ միջոց կարենալով ամիսը 20էն 100 ղրուշ տրամադրելի ընել պարտաթուղթերու գնման համար, առանց վնասու, նոյն իսկ եթէ բախտը նպաստաւոր չըլլայ ժամանակէ մը ետք կը տիրացուի տոկոս բերող պարտաթուղթի մը, 200էն 500 Փր. դրամագլխոյ մը։

387

ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹ	Տարեկան վիճակահանութեանց Թիւը	Մեծ թիւերուն գումարը	քուբոնին տարեկան վճարումը	
Ցունաստանի Ազգ. Պանքան 4 %	3	Թիւ 27, Ֆր. 300,000	Ֆր. 16	ղրշ. 100
Քրետիթ Իմմոպիլիէ տը Ֆրանս 3 %	6	,, 591, ,, 1,060,000	,, 15	,, 100
Անբաւէօն քոմիւնալ Փարիզի 3 %	4	,, 352, ,, 1,500,000	,, 12	,, 100
Քրետի Ֆոնսիէ Եգիպտական 3 %	12	,, 312, ,, 1,500,000	,, 7.50	,, 50
Քրետիթ Իմմոպիլիէ տը Ֆրանս անտոկոս	2	,, 444, ,, 314,000	,, 7. 5	,, 20
Անբաւէօն Քոմիւնալ Պրուքսէլ քաղաքին	6	,, 141, ,, 295,000	,, 2.50	,, 20
Օսմ. պարտաթուղթ անտոկոս	6	,, 300, ,, 3,600,000	,, ...	,, 20

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

1892 ՅՈՒՆՎ. 20 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՄԱՐՏ 7

Վօֆօյէն ելնող շոգենաւեր

1 35 Եէնիմ. Մէզ. Պէօյիւք. Թար. Եէնիք. Միրկ. Ր. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիքթաշ
1 40 Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզկ.
1 45 Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթագ. Պէշիք.
1 45 Պէյգօզ Բաշտա. Չուպգ. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ.
2 15 Պէյգօզ Բաշտա. Եէնիք. Գանլճ. Պօյաճ. Ր. Ա. Հիսար Գանտիլ. Արնավտ. Չէնկէլք. Պէյլէր. Օրթ. Գզգնճ. Իւսկիւտար Պէշիք Գապաթաշ
2 15 Եէնիմ. Մէզար. Պէօյք. Թարապ. Եէնիք. Միրկն. Ր. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրչ. Օրթ. Պէշիքթաշ։
2 50 Ր. Ա. Գավագ Եէնիմ. Մէզարպ. Պէօյիւքտ. Թարապ. Պէյգօզ Բ. պահճէ Չուպուգլ. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանտլ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլէր. Գուզկ. Իւսկտ.
3 15 Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկլ. Պէյլէր. Գուզկ. Պէշիքթաշ
3 20 Եէնիմ. Մէզար. Պէօյք. Թարապ. Եէնիք. Ստէն. Միրկ Պօյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրչ. Օրթագ. Պէշիք.
4 15 Եէնիմ. Մէզար. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիք Ստէն. Միրկ. Պօյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրչ. Օրթագ. Պէշիք.
4 45 Պէյգօզ Բաշտճ. Չուպուգլ. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանտիլլի Վանիք. Չէնկլ. Պէյլէրպ. Գուզկ. Պէշիք.
5 45 Եէնիմ. Մէզար. Պէօյք. Թարապ. Պէյգօզ Եէնիք. Ստէն. Գանլճ. Պօյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրչ. Պէյլէր. Օրթագ. Պէշիքթաշ
7 — Միրկն. Ր. Ա. Հիսար Գանտ. Արնվտ. Չէնկլ. Պէյլէրպէյ. Օրթգ. Գզգնճ. Պէշիք. Իւսկ.
7 — Եէնիմ. Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Պէյգ. Բաշտա. Եէնիք. Միրկ. Գանլճ. Ր. Ա. Հիսար Գանտիլ. Արնավ. Չէնկէլ. Պէյլ. Օրթագ. Գուզկ. Պէշիք. Իւսկ.
7 45 Ռ. Ր. Գավ. Եէնիմ. Մէզպ. Պէյիւք. Թարպ. Եէնիք. Միրկեօն. Ր. Հիսար Պէպէք. Արնվ. Գուրչ. Օրթագ. Պէշիք.
8 45 Եէնիմ. Մէզարպ. Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Պէյգօզ Բաշտա. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Իւսկ.
9 — Եէնիմ. Մէզարպ. Պէօյիւքտ. Թարպ. Եէնիք. Ստէնիա Պօյաճ. Ր. Հիսար Արնավ Օրթ. Պէշիք.
10 15 Ա. Գավագ Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապիա Եէնիք. Միրկ. Ր. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրչ Օրթ. Պէշիք.

Կամուրջէն մեկնող շոգենաւեր

2 30 Պէշիք. Օրթագ. Արնվ. Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Ա. Գավագ
3 15 Իւսկ. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլըճա Չուպգ. Բաշտապահճէ Պէյգօզ
3 40 Պէշիք. Օրթագ. Գուրուչ. Արնվք. Պէպէք Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպ. Եէնիմ.
4 10 Գապաթ. Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլ. Չէնկէլք. Արնավ. Գանտ. Ա. և Ր. Հիսար Գանլճ. Միրկ. Եէնիք. Բաշտա. Պէյգ. Թարպ. Պէօյիւքտ. Մէզար. Եէնիմ.
4 30 Պէշիկ. Օրթագ. Գուրչ. Արնավ. Պէպէք Ր. Հիսար. Միրկ. Ստէնիա. Եէնիք. Թարպ. Պէօյիւք. Մէզարպ. Եէնիմ.
5 15 Իւսկ. Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պէպէք Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարպ. Պէօյիւք. Մէզպ. Եէնիմ. Ր. Ա. Գավագ
5 20 Իւսկ. Պէշիք. Գզգնճ. Օրթագ. Պէյլէրպէյ Չէնկլք. Արնվտ. Պէպէք Գանտիլ. Ա. Ր. Հիսարք Գանլճ. Միրկեօն
6 — Գապաթ. Իւսկ. Պէշիք. Օրթագ. Արնվ. Պէպէք Ա. Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Պէյգօզ Թարպ. Պէօյք. Մէզարպ. Եէնիմ.
7 — Պէշիք. Իւսկ. Գուզկունճ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Արնավ. Գանտ. Ր. Հիսար Պօյաճ Գանլճա Եէնիք. Թարպ. Պէօյիւք. Մէզար. Ա. Գավագ։
8 30 Պէշիքթաշ Օրթ. Գուրչ. Արնվուտ. Պէպէք Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպ. Եէնիմ.
9 15 Պէշիկ. Օրթագ. Արնավ. Գանտլ. Ր. Հիսար Պօյաճ. Գանլճ. Եէնիք. Պէյգօզ. Թարպ. Պէօյիւք. Մէզար. Եէնիմ.
10 5 Գապ. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկ. Վանիք. Գանտլ. Ա. Հիսար Գանլըճա Չուպուգ. Բաշտ. Պէյգ. Մէզպ. Ր. և Ա. Գավագ։
10 15 Գապ. Պէշիք. Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկէլք. Գուրուչ. Արնավ. Գանտլ. Ա. Ր. Հիսար Գանլճ. Միրկ. Եէնիք. Բաշտա. Պէյգօզ
10 20 Պէշիքթաշ, Օրթագ. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք Ր. Հիսար Պօյաճ. Միրկեօն Ստէնիա Եէնիք. Թարպ. Պէօյք. Մէզարպ. Եէնիմ.
11 10 Իւսկ. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկ. Վան. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Բաշտ. Պէյգ.
11 20 Պէշիք. Օրթագ. Արնվ. Պէպէք Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզար. Եէնիմ.
11 30 Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր Չէնկ. Վանիք Պէշիք.
12 15 Պէշիք. Օրթագ. Գուրչ. Արնվ. (Այս շոգենաւը ամէն միայն Գուրչ. պիտի երթայ.)

ԼԻՒՆԻՕՆ L'UNION

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ
Հաստատեալ ի Փարիզ, իւր կեդրոնավայրն, Պանք փողոց, 15
ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ 33

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1828ԻՆ

Դրամագլուխը	Ֆր. 10,000,000
Պահեստի դրամ	» 6,700,000
Գանձելի ապահովագին (Բոնս)	» 63,770,000
1890ի հասոյթք	» 15,000,000
Հրդեհի վնասուց վճարուած	» 160,570,000

Պ. Պ.
Ա. Տ'ԷՅՇԹԱԼ, Տոքթէօր երեսփոխան, Նախկին վարիչ Ֆրանսական Պանքայի, Նախագահ Ֆրանսայի Հարաւային Երկաթուղեաց ընկերութեան, ՆԱԽԱԳԱՀ
Ս. ՄԱԼԷ, Մալէ եղբարց Դրամատունէն, Նախագահ «Բարիզ-Լիոն-Միջերկրականի» Եր. կաթուղեաց ընկերութեան, Նախագահ Օսմ. կայս. Պանքայի, ՓՈԽ-ՆԱԽԱԳԱՀ ԼԻՒՆԻՕՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ.
Թ. ՕՏԷՌ, Նախկին դրամատէր, Նախագահ Վիէյլ Մոնթանեի և Լըինարի ածխահանաց ընկերութեան։
ՀԻՒՐՍԷԼ, Նախագահ Մէլիւզինի Պրովէնսի Ապահովագրական ընկերութեան։
ԴԵՀԻ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ) Պ. Պ. ՇԱՐԼԸ ՌՈԳԼԸՐ. Նախկին պետական խորհրդական, ՏՆՕՐԷՆ
Պօօլ Ժ. ՍԸՌԻՋ, Նախկին ելեւմական քննիչ, ՓՈԽ-ՏՆՕՐԷՆ

Պ. Պ.
Ս. ՃԷՅՄՍԸՆ, Հօթինկէր և Ընկ. դրամատէրց տունէն։
Ֆ. ՄԻՇՕ, Նախկին Նախագահ Սէնի Առեւտրական Դատարանին, վարիչ Ֆրանսական Պանքայի, վարիչ Ֆրանսայի Հիւսիսային երկաթուղւոյն։
Հ. ՄԻՐԱԲՕ, Միրաբօ Բագար, Բէւրարի և Ընկ. դրամատէրց տունէն։
Ա. ԹԻՒՐՆԷՅՍԸՆ, Լայոնի երկաթուղեաց ընկերութեան վարիչ։
Ա. ՎԷՌՆ, Վէռն և Ընկ. դրամատէրց տունէն, վարիչ Ֆրանսական պանքայի, տեսուչ Ֆրանսայի Հիւսիսային երկաթուղեաց ընկերութեան, վարիչ Օսմ. պանքային։
ԿԵՆԱՑ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ) Պ. Պ. ԱԼՊԵՐ ՖՈՋ, Տնօրէն
ԷՕԺԷՆ ԼԸ ՍԷՆ, Փոխ-Տնօրէն

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1829ԻՆ

Դրամագլուխը	Ֆր. 10,000,000
Պահեստի դրամ	» 93,8
Կենաց համար վճարուած	» 59,000,000
Ապահովագրեալ գումարը	» 243,580,000

Ընկերութեան դրամատեղը ի Կ. Պոլիս. ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ.

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Մասնաւոր Տնօրէնն Կ. Պոլսոյ, ՍԻՄՈՆ ՔԱՅՍԷՐԼԵԱՆ, Կալաթա, Մահմուտիէ փողոց, Քամանտօ Պանդալի դիմաց, Երամեան խան, Թիւ 2